10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2002 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 226 (2671)

Ազգ

Azg armenian daily

United Airlines-ը սնանկացավ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Աշխարհում մեծությամբ երկրորդ ամերիկյան United Airlines ավիաընկերությունը իրեն հայտարարել է սնանկ: Այս սնանկացումը անխուսափելի էր թվում ճգնաժամի դեմ պայքարող ավիափոխադրողին 1,8 մլրդ. դոլարի վարկ տրամադրելուց ԱՄՆ հատուկ կառավարական հանձնաժողովի հրաժարումից հետո: Ավիաընկերությունը դարձավ ամերիկյան ավիաինդուստրիայի ընդհանուր ճգնաժամի զոհը, որ վրա հասավ սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից հետո, եւ այն մեծ պարտքերի, որ կուտակվել էին վերջին տարիներին: Համաձայն BBC-ի, անցած տարի ընկերության կորուստները կազմել են 10 մլրդ դոլար: Սնանկացումը կանդրադառնա ամբողջ ավիացիոն ոլորտի վրա, այդ թվում Boeing ընկերության վրա, որի խոշորագույն պատվիրատուն է United Airlines-ը: Վերջինիս հիմնական մրցակիցը՝ US Airways-ը, իր սնանկացման համար հայտարարել էր այս տարվա օգոստոսին:

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

Ըստ սոցիոլոգիական հարցման՝ նախագահական ընտրություններին առայժմ 48 տոկոս մասնակցություն

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հասարակական կարծիքի ուսումնասիրության, քաղաքական եւ PR խորհրդատվության, դիզայնի նոր՝ «APR» կազմակերպությունը նոյեմբերի 25-27-ը 670 հարցվողների շրջանում անցկացրել է հեռախոսային սոցիոլոգիական հարցում: Հարցման նպատակն է եղել հասարակական կարծիքի ուսումնասիրությունը հայ-ռուսական հարաբերությունների վերաբերյալ:

Ըստ հարցման, հայ-ռուսական հարաբերությունների ներկա փուլը գերազանց է գնահատել հարցվածների 44,7 տոկոսը, բավարար՝ 17,8 տոկոսը, բացասական՝ 13,8 տոկոսը: 670 հարցվողների 23,9 տոկոսը դժվարացել է պատասխանել հարցին:

Հեռախոսային հարցման հաջորդ հարցադրումը վերաբերում է հայ-ռուսական համագործակցության ընդհանուր ոլորտներին: Հարցվածների 14,05 տոկոսը ընդհանուր է համարել հայ-ռուսական հարաբերությունների քաղաքական ոլորտը, 17,7 տոկոսը՝ ռազմական, 12,4 տոկոսը՝ տնտեսական: Հետաքրքրական է, որ, ըստ հարցման, ընդհանուր ոլորտ են համարում նաեւ մշակութայինն ու դավանանքայինը՝ համապատասխանաբար 10,8 եւ 7,4 տոկոսը:

Տես էջ 2

ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԻԱ

«ԵԱՀԿ գործընթացը չարաշահելու Ադրբեջանի բազմամյա ջանքերը տապալվեցին»

Պորտոյում հայտարարեց ՀՀ ԱԳ նախարարը

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Մենք շատ գոհ ենք ԵԱՀԿ նախարարական հանդիպման արդյունքներից»,- հայտարարել է ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը պորտուգալական Պորտո քաղաքում անցկացված երկօրյա հանդիպման ավարտին: «Մի շարք շատ կարեւոր փաստաթղթեր ենք ընդունել, հատկապես՝ ահաբեկչության դեմ պայքարին վերաբերող փաստաթուղթը: Սա անդամ երկրների շրջանում տիրող բավականին դրական, համագործակցության ոգով լի միջավայրի արդյունք էր, ինչի պտուղը դարձավ նաեւ մարդկանց առեւտրի ու մաքսանենգության դեմ շատ օգտակար փաստաթղթի ընդունումը»,- նշել է նախարարը: Վարդան Օսկանյանը նաեւ գոհունակություն է հայտնել «Հայաստանին ուղղակիորեն առնչվող խնդիրների, մասնավորապես՝ Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կապակցությամբ»: «Ադրբեջանի՝ ԵԱՀԿ գործընթացը չարաշահելու բազմամյա ջանքերը տապալվեցին: Ադրբեջանին չհաջողվեց իրականացնել գործընթացը պատանդելու իր ռազմավարությունը»,- հայտարարել է Հայաստանի արտգործնախարարը:

ԵԱՀԿ նախարարների խորհուրդը քննարկել է եվրոպային մտահոգող բազմաթիվ հարցեր եւ ընդունել մոտ մեկ տասնյակի հասնող փաստաթղթեր՝ «21-րդ դարում անվտանգության ու կայունության համար սպառնալիք հանդիսացող երեւույթների վերաբերյալ ԵԱՀԿ ռազմավարություն մշակելու մասին», «Ահաբեկչությունը կանխելու եւ դրա դեմ պայքարի մասին», «Մարդկանց առեւտրի ու մաքսանենգության մասին» եւ «Հանդուրժողականության ու խտրականություն չկիրառելու» մասին որոշումները եւ հայտարարությունները:

Ինչպես հայտնում են ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, նախարար Օսկանյանը Պորտոյում հանդիպումներ է ունեցել նաեւ Ռումինիայի, Լիտվայի ու Հարավսլավիայի արտաքին գործերի նախարարների հետ:

AP-PHOTOLURE

Կրասնոդարում գերեզմաններ պղծած դեռահասները ճանաչվել են մեղավոր եւ... ազատ արձակվել

ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես արդեն հաղորդվել է, 2002 թվականի ապրիլին Կրասնոդարի Սլավոնական գերեզմանատանը ավերվել էին հայազգի քաղաքացիների պատկանող 30-ից ավելի շիրիմներ: Ձերբակալվել էին ինը դեռահասներ, որոնց մեղադրանք էր ներկայացվել ՌԴ ՔՕ 244-րդ հոդվածի հատկանիշներով՝ «Շիրմաքարերի ավերում՝ կատարված մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ եւ ազգային թշնամանքի դրդապատճառով»: Գործի առաջին ունկնդրությունը կայացավ օգոստոսին եւ ահա, վերջապես, դատարանը որոշում է ընդունել մեղավոր ճանաչել բոլոր մեղադրյալներին: Ութ դեռահասներ դատապարտվել են երկու տարվա պայմանական ազատազրկման, իսկ իններորդը՝ Ռուստամ Խուդայբերդիեւը, վեց տարվա գաղութային բնակության: Սակայն, հաշվի առնելով, որ նա ապրիլի 19-ից գտնվել է քննչական մեկուսարանում, նրան ազատ են արձակել դատարանի դահլիճից: Ռուսաստանի Հարավի «Երկրամաս» հայկական թերթը ընդգծում է այն փաստը, որ Կուբանի նահանգապետ Ալեքսանդր Տկաչովը դեռեւս հոկտեմբերին աշխատանքային այցով Հայաստանում գտնվելով լրագրողներին հայտարարեց, որ հայկական շիրիմների հանդեպ վանդալիզմի ակտ գործած անձինք արդեն դատապարտված են եւ կրում են պատիժը:

Նոյեմբերյանի սահմանագոտում հայ զինծառայող է վիրավորվել

ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերյանի սահմանագոտու Ոսկեւան-Ոսկեպար հատվածում դեկտեմբերի 9-ի առավոտյան ադրբեջանական զինուժի կրակից վիրավորվել է ժամկետային զինծառայող, Քաջարանի 23-ամյա բնակիչ Զորայր Ներսիսյանը: Նրան Նոյեմբերյանի հիվանդանոցում առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելուց հետո նույն օրը կեսօրին տեղափոխել են Վանաձորի հոսպիտալ:

Ինչպես հայտնում է «Նոյյան տապան»-ի թղթակիցը Նոյեմբերյանից, արդեն երկրորդ օրն է սահմանագոտու տվյալ հատվածում փոխհրաձգության դեպքեր են գրանցվում:

«Իրաքն ինքը պետք է ապացուցի, որ զանգվածային ոչնչացման զենք չունի»

Այժմ, երբ Իրաքն արդեն շուրջ 13 հազար էջ փաստաթուղթ է հանձնել ՄԱԿ-ի տեսչական խմբին (դրանց մեծ մասը կիրակի օրը հասավ Նյու Յորք՝ ՄԱԿ-ի կենտրոնավայր, իսկ մյուս մասը՝ Վիեննա, որտեղ գտնվում է միջուկային զենքերի վերահսկման ՄԱԿ-ի հանձնաժողովի կենտրոնական գրասենյակը), ամերիկյան տարբեր պաշտոնատարներ Վաշինգտոնից հայտարարում են, թե Իրաքն ինքը պետք է ապացուցի, որ զանգվածային ոչնչացման զենք չունի: Վերլուծաբանների կարծիքով, Բաղդադից պահանջների ծեւակերպման այս փոփոխությունը հետեւանք է այն քննադատությունների, որոնք վերջին շրջանում ուղղվում են նախագահ Ջորջ Բուշին, որը բազմիցս հայտարարել է, որ Մ. Նահանգների կառավարությունն ունի հետախուզական անուրանալի ապացույցներ, թե Իրաքը տիրապետում է զանգվածային ոչնչացման զենքերի: Այդ պարագայում մարդիկ, բնականաբար, հարց են տալիս, թե Վաշինգտոնն ինչո՞ւ չի հրապարակում այդ ապացույցները կամ, առնվազն, դրանք չի տրամադրում տեսչական խմբին:

Հատկանշական է նաեւ, որ Իրաքի ներկայացրած փաստաթղթերը, որոնք ուսումնասիրելու համար ի սկզբանե առաջինը սահմանված էին ՄԱԿ-ի տեսչական խմբի համար, Վաշինգտոնի կողմից փաստորեն խլվեցին Հանս Բլիքսից: Եվ որպեսզի ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի մյուս անդամները բողոք չբարձրացնեն, Սպիտակ տունը համաձայնեց, որ փաստաթղթերը տրամադրվեն նաեւ Անվտանգության խորհրդի մյուս մշտական անդամներին եւ միմիայն նրանց:

(Այլ մանրամասնությունները՝ էջ 5-ում):

Նախագահ Բուշը նշանակեց ֆինանսների նոր քարտուղարին

Ուրբաթ օրը անակնկալ հրաժարական տված Պոլ Օ'Նիլի փոխարեն նախագահ Ջորջ Բուշը երեկ նշանակեց Մ. Նահանգների ֆինանսների նոր քարտուղարին՝ 63 տարեկան Ջոն Վ. Սնոուին, որը ժամանակին մաս է կազմել նախագահ Ֆորդի վարչությանը եւ երկարամյա փորձ ունի հատկապես բնակարանաշինության ու երկաթուղային տրանսպորտի ասպարեզներում: Ներկայացնելով իր նորանշանակ քարտուղարին, նախագահ Բուշը վստահություն հայտնեց, որ նրան կհաջողվի երկրում նվազեցնել գործազրկության տոկոսները, նոր աշխատատեղեր ստեղծել հատկապես մանր գործարարության զարգացման միջոցով: Միաժամանակ, նախագահը շնորհակալություն հայտնեց Պոլ Օ'Նիլին հատկապես սեպտեմբերի 11-ից հետո Մ. Նահանգների տնտեսությունը կանգուն պահելու ուղղությամբ գործադրած ջանքերի համար:

ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Նախագահական մարաթոնի ներկա փուլի առանձնահատկությունները

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

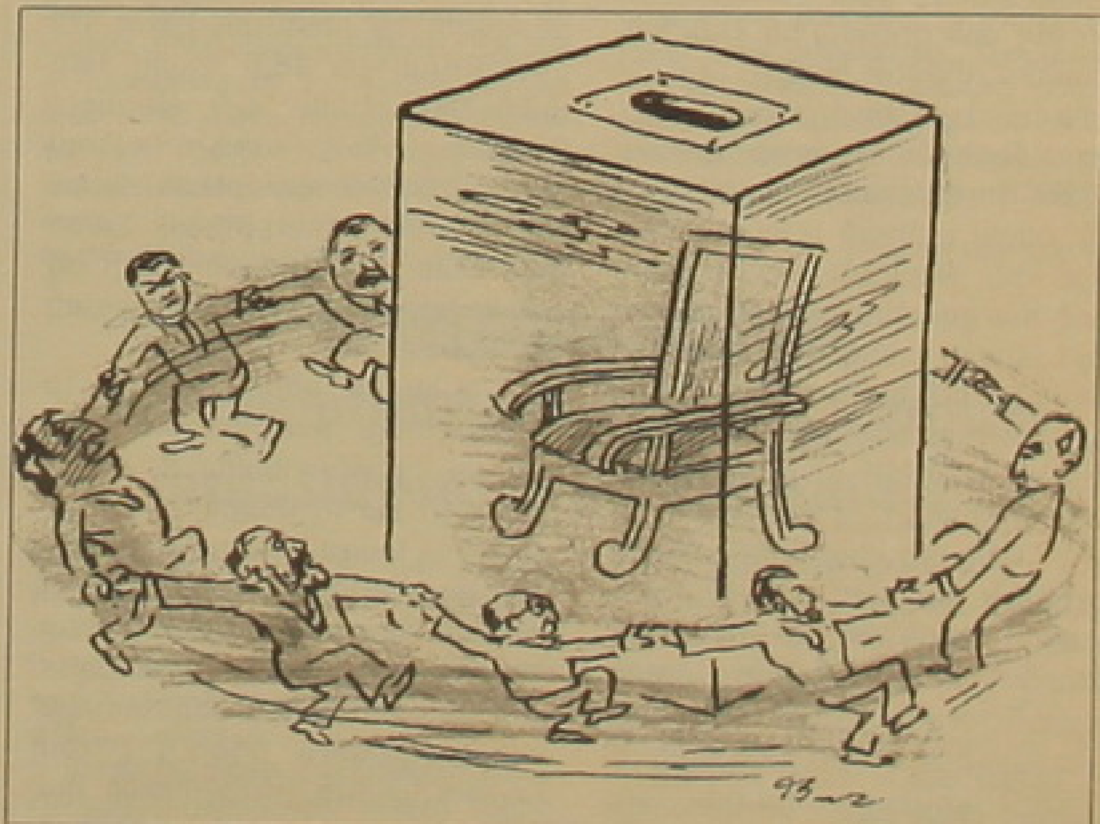

Նախագահության թեկնածուների առաջադրման փուլն ավարտվեց: Դեկտեմբերի 6-ի ժամը 18:00-ի դրությամբ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովն օրենքով նախատեսված կարգով գրանցեց 15 թեկնածուների նախաձեռնող խմբերին՝ 12-ը կուսակցությունների, 3-ը՝ քաղաքացիական նախաձեռնության կարգով: Այս փուլում առանձնակի միջադեպեր չեղան, բացառությամբ 2 դեպքի. քաղաքացիական նախաձեռնության կարգով առաջադրված Արամ Կարապետյանը ցանկանում էր ԿԸՀ-ում գրանցել իր առաջադրումը պաշտպանող եւս 2 խմբի, իսկ ԱԺՄ-ի առաջնորդ Վազգեն Մանուկյանը, առաջադրված լինելով սեփական կուսակցության համագումարի կողմից, ձգտում էր գրանցել նաեւ իրեն պաշտպանող քաղաքացիական նախաձեռնող խմբին: ԿԸՀ-ն այս հավակնությունները մերժեց բոլոր թեկնածուների համար հավասար պայմաններ ապահովելու պատճառաբանությամբ: Ընդսմին, Ընտրական օրենսգիրքն այս «նրբերանգը» չի կարգավորում, նրանում որեւէ դրույթ չկա, որն արգելեր մեկ թեկնածուին սատարող մի քանի նախաձեռնող խմբերի գրանցման, ինչպես նաեւ կուսակցական եւ քաղաքացիական նախաձեռնության կարգով միաժամանակ առաջադրվելու հնարավորությունը: Սակայն չկա նաեւ հակառակ դրույթը՝ այդպիսի մեկից ավելի խմբերի գրանցման թույլտվությունը: Տվյալ պարագայում, ըստ իս, Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը ճիշտ վարվեց՝ առաջնորդվելով ոչ միայն օրենքի տառով, այլեւ ոգով:

Տես էջ 4

ԳՅՈՒՄՐԻ

Հիշատակի տուրք

Եվս մեկ անգամ գնացինք Գյումրի, եւս մեկ անգամ հիշեցինք մեր ցավը՝ այսօր, վաղը, հավերժ ապրելու համար: Եվս մեկ անգամ 1988-ի դեկտեմբերի 7-ի արհավիրքի զոհերի

հիշատակը հարգեցին Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ներկայացուցիչները՝ ՀՌԱԿ փոխատենապետ Հրայր Կարապետյանը, ատենադպիր Սեւուն Հարությունյանը, ՀՌԱԿ Շիրակի շրջանակի վարչության անդամները: Նրանք ծաղկեպսակ դրեցին 1988 թվականի դեկտեմբերի 7-ի զոհերի հիշատակը հավերժացնող հուշարձանին, այցելեցին Գյումրու կենտրոնում նույն օրը՝ 2002 թ. դեկտեմբերի 7-ին բացված մոր եւ մանկան հուշարձանին:

«Կանցնեն տարիներ, կմոռացվեն այս դաժան տարիները, կսպիանան վերքերը,- ասաց ՀՌԱԿ փոխատենապետ Հրայր Կարապետյանը: - Մենք կապրենք մեր զոհերին հիշելով, նրանց հիշատակը պահելով»:

Ս. Մ.

Ըստ սոցիոլոգիական հարցման՝ նախագահական ընտրություններին առայժմ 48 տոկոս մասնակցություն

Սկիզբը էջ 1

Հայ-ռուսական հարաբերությունների վերաբերյալ հարցման ժամանակ տրվել է եւս 2 հարց: Մասնավորապես, արդյոք կցանկանա՞ն, որ Հայաստանը միանա ռուս-բելառուսական դաշինքին (13,7 տոկոս), դառնա ՌԴ տարածքային միավոր (6,3 տոկոս), պահպանի ներկայիս հարաբերությունների սահմանները (53,8 տոկոս), թուլացնի հարաբերությունները Ռուսաստանի հետ (5,4 տոկոս): Այս հարցին դժվարացել է պատասխանել հարցվածների 20,8 տոկոսը:

Վերջին հարցը վերաբերում է «Գույք պարտքի դիմաց» ծրագրին: Դրական վերաբերմունք է հայտնել 670 հարցվողների 72,9 տոկոսը, բացասական 5,3 տոկոսը, դժվարացել է պատասխան տալ 21,9 տոկոսը:

Հայ-ռուսական հարաբերությունների վերաբերյալ հասարակական կարծիքի «APR»-ի ուսումնասիրության համար նկատենք, որ, այնուամենայնիվ, հարցադրումները չափազանց ընդհանրական ու փոքր-ինչ պարզունակ են: Մասնավորապես, վերջին հարցը, որը վերաբերում էր «Գույք պարտքի դիմաց» մոտեցմամբ որոշ գործարաններ Ռուսաստանին փոխանցելուն, ապա այնքան էլ հասկանալի չէ, թե դրական պատասխան տված հարցվածների 72,9 տոկոսն ի՞նչ է նկատի ունեցել՝ պարտքից ազատվե՞լը, թե՞ գործարանների աշխատելու հավանականությունը:

Ինչեւէ, «APR»-ը դեկտեմբերի 1-3-ն էլ կատարել է մեկ այլ հարցում՝ նախագահական ընտրությունների թեմայով: Այն հարցին, թե տեղյա՞կ են արդյոք նախագահական ընտրությունների քվեարկության օրվա մասին, դրական պատասխանել է 650 հարցվածների 78,9 տոկոսը: Մնացածները հանրապետության նախագահի ընտրությունների ժամկետի մասին տեղեկություն չեն ունեցել:

Իսկ «արդյոք մասնակցելո՞ւ եք ընտրություններին» հարցին դրական է պատասխանել 48,1 տոկոսը, հավանաբար կմասնակցի 12,6 տոկոսը, չի մասնակցի 23,8 տոկոսը: Այս հարցի կապակցությամբ դեռ որոշում չի կայացրել 47,8 տոկոսը:

Ընտրություններին չմասնակցելու հիմնական պատճառաբանությունը անվստահությունն է օրենքի նկատմամբ (50,9 տոկոս), նաեւ արժանի թեկնածուի բացակայությունը (1,3 տոկոս):

2003 թ.-ի նախագահական ընտրություններին մասնակցելու հարցի նկատմամբ վերաբերմունքը վերոնշյալն է: Սակայն սովորաբար ընտրություններին մասնակցության մասին հարցին դրական է պատասխանել 53,4 տոկոսը, իսկ երբեք չի մասնակցում 17,7 տոկոսը: Մնացյալ 28,9 տոկոսը երբեմն մասնակցում է ընտրություններին:

«Եթե վաղը տեղի ունենային ընտրություններ, ո՞ւմ կտայիք ձեր ձայնը» հարցադրմանը բազմատիպ պատասխաններ են տրվել: Հարցվածների 5,3 տոկոսն իր քվեն այս կամ այն թեկնածուի օգտին տալը համարել է գաղտնիք, դժվարացել է պատասխանել 14,6 տոկոսը: Ըստ թեկնածուների, ձայները բաշխվել են հետեւյալ կերպ. Ռոբերտ Քոչարյան՝ 18,6 տոկոս, Ստեփան Դեմիրճյան՝ 16,5, Արտաշես Գեղամյան՝ 15,1, Րաֆֆի Հովհաննիսյան՝ 6,3, Վազգեն Մանուկյան՝ 4,8, Վլադիմիր Դարբինյան՝ 4,4 տոկոս: Մնացյալ թեկնածուների օգտին տրված ձայները չեն գերազանցել 3 տոկոսը:

Եվ չնայած թեկնածուների առատությանը, հարցվածների 4,3 տոկոսը պատասխանել է, որ իր ձայնը չի տա ոչ մեկին:

«APR» կազմակերպությունն իր տեղեկատվական թերթիկում նշում է, որ «APR»-ում աշխատում են երիտասարդ մասնագետներ: Չնայած նույն տեղեկատվական թերթիկում նշվում է այդ մասնագետների լուրջ փորձի մասին, ակնհայտ է, որ հայերենի իմացությունը ոչ բարձր մակարդակի վրա է: Դա են վկայում տարածված նյութում տեղ գտած ակնհայտորեն ոչ տպագրական, այլ ուղղագրական սխալները: Օրինակ «երիսասարդ», «տարացքային», «տեղյակ էք» եւ այլն:

Հուսանք, որ Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանը չի սխալվում

Վերջին շաբաթներին Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանը այցելություններ էր կատարում եվրոպական մի շարք մայրաքաղաքներ՝ աջակցելու Թուրքիային եվրամիության անդամակցելու հարցում: Պատրիարք սրբազանն այցելությունները սկսեց նոյեմբերի 24-ին, եղավ Կոպենհագենում, Փարիզում, Բրյուսելում, Լոնդոնում, Բեռլինում, Հռոմում եւ Վատիկանում:

Թուրքական մամուլը լուրջ ուշադրություն դարձրեց նրա այցելություններին, հեռուստակայանները լուսաբանեցին դրանք: Պատրիարքի հանդիպումները նույնիսկ առաջնորդող լուր դարձան թուրքական կենտրոնական թերթերի համար, ինչպիսին է, օրինակ, «Հյուրիեթը»: Հանդիպումներին, ինչ խոսք, արձագանքեցին Պոլսո հայկական «Մարմարա», «Ժամանակ» եւ «Ակօս» թերթերը: Նրանց միացավ սփյուռքահայ եւ հայաստանյան մամուլը:

Մեսրոպ Բ պատրիարքի այցելություններն արժանացան տարբեր գնահատականների, հանդիպումները՝ նմանապես: Սա միանգամայն հասկանալի է այն առումով, որ նա, թուրքական մամուլի վկայությամբ, այցելությունները կատարել է Թուրքիայի արտգործնախարարության համաձայնությամբ: Այսինքն՝ լոբբիստական գործունեության համար ինքն է անձնական նախաձեռնություն ցուցաբերել եւ իր գործունեությունը համաձայնեցրել է թուրք դեսպանների հետ, իսկ մամուլի ներկայացուցիչների հետ հանդիպել է հենց թուրքական դեսպանատներում:

Այլ կերպ՝ պատրիարք սրբազանը եվրոպական մայրաքաղաքներում՝ ի նպաստ Թուրքիայի գործելիս, նրա գործունեությունը ենթակա է եղել թուրքական դեսպանատների անմիջական վերահսկողությանը, ինչը չէր կարող չգոհացնել թուրքական մամուլին եւ հեռուստատեսությանը: Սակայն երբ այդ վերահսկողությունը ակնհայտ բնույթ է կրում, ապա գործունեության արդյունավետությանը նպաստելու փոխարեն կասկածի տակ է դնում դրա նպատակահարմարությունը:

Կասկածից վեր է, որ վերահսկողության պարագան քաջ հայտնի էր եվրոպական այն գործիչներին, որոնց հետ հանդիպում էր Պոլսո հայոց պատրիարքը: Այլապես Դանիայի արտգործնախարարի ներկայացուցիչ Բերտել Հարտերը, հանդիպելով Մեսրոպ սրբազանին, չէր հարցնի. «Դուք հայ չե՞ք»: Թուրքական «Զաման» թերթի վկայությամբ, պատրիարքը հարցին պատասխանել է. «Ես հայ եմ եւ միաժամանակ թուրք, երկու ինքնություններն էլ կրում եմ»:

Ինքնությունը քաղաքացիություն չէ, հատկապես երբ խոսքն ազգայինին է վերաբերում: Եթե Թուրքիայի հայերը երկակի ինքնություն ունենային՝ լինելով միաժամանակ թուրք, ապա Լոզանի պայմանագիրը նրանց ազգային փոքրամասնության կարգավիճակ չէր շնորհի: Պայմանագիրն ու դրանով շնորհված կարգավիճակը նույնպես պետք է հայտնի լինեն եվրոպացի գործիչներին: Ուրեմն պատրիարք սրբազանը երկակի ինքնության մասին արտահայտվելով՝ տեղիք է տալիս, որպեսզի եվրոպացիները լոբբիստական գործունեության համար ելակետ ընդունեն նրա երկրորդ ինքնությունը, եւ նա վերջիններիս աչքում դադարի ներկայացնել Թուրքիայի հայերին:

Այս ամենի առումով թվում է, թե Մեսրոպ սրբազանին ուղղված վերոհիշյալ «Դուք հայ չե՞ք» հարցը չափազանց հատկանշական է: Սա նշանակում է, որ երկակի ինքնությունը պատրիարք սրբազանի գործունեության նպատակահարմարությունը կասկածի տակ դնելուց զատ կասկածելի է դարձնում:

Նման գործունեություն, ինչ խոսք, ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությանը չի կարող նպաստել: Սակայն միանգամայն կարող է նախադեպ դառնալ, որպեսզի պատրիարք սրբազանը հետագայում ստիպված լինի հանձն առնել լոբբիստական բոլորովին այլ բնույթի առաքելություններ: «Ազգը» նոյեմբերի 30-ի համարում, անդրադառնալով Մեսրոպ արք. Մութաֆյանի եվրոպական մայրաքաղաքներ կատարած այցելություններին, լոբբիստական այլ բնույթի առաքելության մտահոգությամբ էր գրել, որ ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությունը ողջունելի է, սակայն դրան նպաստելը քաղաքական գործունեություն է ենթադրում, ուստի դրանով պետք է զբաղվեն քաղաքական գործիչները: Հուսանք, որ Պոլսո հայոց պատրիարքը առաքելությունների առումով չի սխալվի:

ՅԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Աղանդավորական շարժման դեմ

Վերջին ժամանակներում Արցախում ավելի ակտիվորեն են գործում աղանդավորական շարժումները: Նրանք իրենց վտանգավոր ուռկանը նետել են հատկապես դպրոցներում, դեռահասների շրջանում: Սա պատճառ դարձավ, որ աղանդավորության դեմ պայքարը Արցախում կրի ավելի կազմակերպված բնույթ:

Օրերս համապատասխան հանձնաժողովի մի խումբ անդամներ Հայ առաքելական եկեղեցու անդամ, «Քրիստոնեական դաստիարակություն» առարկայի մասնագետ, ուսուցչուհի Լ. Զախարյանի գլխավորությամբ այցելեցին քաղաքի թիվ 1 միջն. դպրոց, հանդիպեցին տնօրեն Գ. Սիմոնյանի, ուսուցիչների եւ աշակերտության հետ: Այցի նպատակն էր դպրոցականների շրջանում դաստիարակչական աշխատանքներ կատարել, նրանց հետ պահել վտանգավոր շարժումներից, որոնց թիվն օրեցօր համալրվում է:

Այնուամենայնիվ, անհասկանալի է, թե ինչպես կարելի է այդպես արագորեն հրաժարվել 1700-ամյա պատմություն ունեցող Հայ առաքելական եկեղեցուց, դավանանքից եւ հետեւել աղանդավորական զանազան կասկածելի «ուսմունքներին»: Հոգեորսների այս խումբն իր գործունեությամբ աղավաղում է մեր ազգային հոգեկերտվածքը, մարդկային նկարագիրը: Դրսից ներմուծվող «հոգեւոր» այս շարժումները վտանգավոր են ազգային անվտանգության տեսակետից, որովհետեւ ոտնահարում են նաեւ պետական օրենքը: Այս երեւույթի դեմ շատ է խոսվել, սակայն ժամանակն է համազգային հետեւողական պայքար մղելու:

ԲՐԻՍՏԻՆԵ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Արցախ

Քաղաքապետը Լիոնում

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 6-ին Երեւանի քաղաքապետարանի պատվիրակությունը՝ քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանի գլխավորությամբ, մեկնել է Լիոն:

Ըստ քաղաքապետարանի տեղեկատվության, այցի շրջանակում նախատեսված էր հանդիպում Լիոնի կոնսերվատորիայի ռեկտորի հետ, այցելություն պետական եւ ոչ պետական արվեստի կենտրոններ եւ երաժշտական դպրոցներ, ինչպես նաեւ թանգարաններ եւ այլ մշակութային հաստատություններ:

Ռոբերտ Նազարյանի գլխավորած պատվիրակության այցը Լիոն ավարտվում է դեկտեմբերի 10-ին:

Նույն աղբյուրից հայտնում են, որ նախնական պայմանավորվածության համաձայն, 2003 թ. Լիոնից Երեւան կտեղափոխվի մոտ 40 ավտոբուս:

ԺԴԿ առաջին համագումարը պաշտպանում է Ռ. Քոչարյանի թեկնածությունը

Երեկ կայացավ Ժողովրդա-դեմոկրատական կուսակցության առաջին համագումարը, զեկուցումով հանդես եկավ ԺԴԿ վարչության նախագահ Գագիկ Ասլանյանը: Աջ եւ ձախ, նաեւ իշխանամետ ու արմատական ընդդիմադիր ուժերի գոյությամբ ձեւավորված քաղաքական դաշտում ԺԴԿ-ն որոշել է տեղ գրավել կենտրոնամետ ու հավասարակշռող ուժերի դիրքում, փորձելու է քաղաքական դերակատարություն ունենալ այս դաշտում՝ լինելով համախմբող գործոն: Համագումարին մասնակցած 530 պատվիրակների կողմից միաձայն ընտրվեց վերստուգիչ, վերահսկիչ հանձնաժողովի կազմը՝ 15 անդամներով: Իսկ նախկինում գործող վարչության նախագահի փոխարեն ընտրվեց նախագահ: Հաջորդ փոփոխությունը՝ ԺԴԿ վարչության խորհուրդը փոխարինվեց ԺԴԿ վարչության քաղաքական խորհրդով: Համագումարն ընտրեց նոր վարչություն, քաղաքական խորհրդի անդամներ եւ ԺԴԿ նախագահ՝ Գագիկ Ասլանյանին:

Ինչպես նշեց կուսակցության նորընտիր նախագահ Գագիկ Ասլանյանը, «Քաղաքական դաշտում գործող ու չգործող այսքան շատ կուսակցությունների խճապատկերում քաղաքական ուժերի համախմբումը գաղափարական հենքի վրա դարձել է հասարակական պահանջ, եւ այդպիսի գործընթաց է «Արժանապատիվ ապագա» եւ «Հզոր հայրենիք» կուսակցությունների հետ համագործակցությունը»: Ավելացրեց, որ կուսակցության բոլոր տարածքային կազմակերպություններն իրենց որոշումներով դիմել են համագումարին՝ ՀՀ նախագահի առաջիկա ընտրություններում պաշտպանել Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը, որն էլ ընդունվեց միաձայն:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

"AZG" DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Ճեմընթացների խորհրդավորությունը հատկապես կեսգիշերներին ավելի գայթակղիչ է դառնում: Այս ճեմընթացի ուղեւորները հեռուստադիտողի կարգավիճակում են, որ իրենց նախընտրած հաղորդմանը սպասում են մտային ճամփորդությունների հարթություններում:

Հանրային հեռուստատեսության «Կեսգիշերային ճեմընթաց» հաղորդման լսարանը բազմազան հետաքրքրություններ ու նախասիրություններ ունի, եւ, անկասկած, հայկական եթերում այսօր այնքան էլ հաճախ չեն նման հաղորդումները,

Կանգառային հանդիպումներ եթերում

որ սկզբունքային ելակետ ունեն, արժեքային որոշակի համակարգ եւ նպատակ՝ ազգային մշակութային եւ պատմական արժեքները ներկայացնել լայն հանրությանը: Այս առումով «Կեսգիշերային ճեմընթացը» հանրային հեռուստատեսության հաջողված հաղորդումներից է, որ առանձնանում է եւ ունի առավելություններ:

Եթե նկատենք, որ հեռուստաեթերը շատ ավելի հաճախ լցված է թույլ, երբեմն էլ անհեթեթ հարցազրույցների շարքով՝ անիմաստ կրկնություններից, կեղծ հնչերանգներից, սխալ շեշտադրություններից բաղկացած վատ հայերեն խոսքից, հատկապես այս ֆոնի վրա չեն կարող աննկատ մնալ լուրջ մտահղացումները: «Կեսգիշերային ճեմընթացը» ընդհանուրից զատված եւ տարբերվող հաղորդում է, եւ հեղինակին հաջողվել է իրականացնել դրված խնդիրը: Լինում են, իհարկե, նաեւ վրիպումներ, անհամոզիչ ելույթներ, կեղծ գիտության ներկայացուցիչների ձանձրալի ու անհեթեթ «պարզաբանումներ» կապված, ասենք, տիեզերական երեւույթների, տառաթվերի տեսության, միստիկայի եւ այլնի հետ:

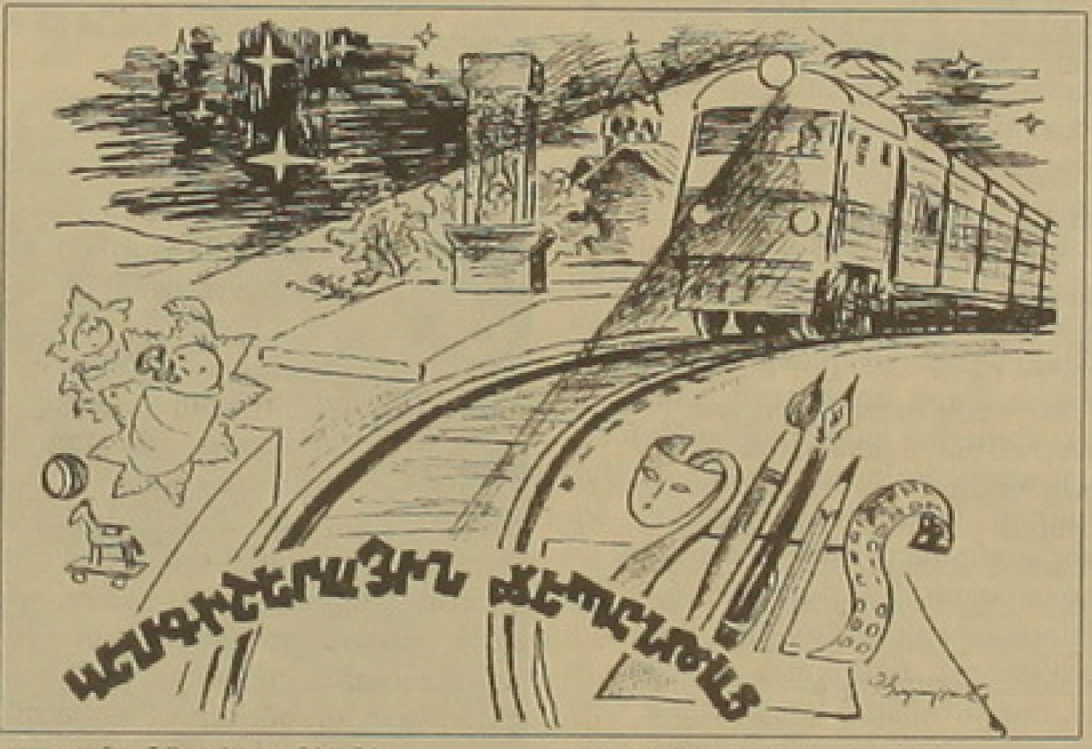

Հաղորդումն ազգային արժեքների պահպանման եւ տարածման առաքելություն ունի: Մեր ժամանակները հաճախ են ոգեզուրկ համարվում (Իսահակյանը վաղուց էր կանխազգացել), եւ այս անապատում հայտնված օազիսները (տարբեր ոլորտներում) շնչառություն են հաղորդում՝ սպառնացող հոգեւոր դատարկությունը լցնելով: Առտնին նյութերի գռեհիկ կամ անմիտ հումորի սիրահարները կշարունակեն հիանալ, անշուշտ, եթերը լցված նմանատիպ հաղորդումներով (յուրաքանչյուրն իր լսարանն ունի), իսկ Արթուր Բախտամյանի լսարանը որոշակի մշակութային հետաքրքրություն ունեցողներն են: Կարծես թե թվացյալ հակասություն կա հաղորդման խորագրի, հեռուստաժամի եւ բովանդակության միջեւ, եթե նկատի ունենանք, որ կեսգիշերային ժամերն այլ հետաքրքրություններ եւ ցանկություններ են ենթադրում: Այս պարագայում հայտնվում ես մշակույթի տաճարներում, համաձայնեք, որ ամենօրյա եթերում այնքան էլ դյուրին չէ նման հաղորդումներ կազմակերպել՝ յուրաքանչյուր անգամ ներկայացնելով ամենատարբեր թեմաներ եւ գտնել հետաքրքրական եւ լուրջ ասելիք ունեցող մարդկանց: «Ճեմընթացի» հյուրերը արվեստագետներ են, գրականագետներ, պատմաբաններ, հոգեւորականներ, հայագետներ եւ այլ զբաղմունքի տեր անձինք:

Դժվար է առանձնացնել Ա. Բախտամյանի հյուրերից որեւէ մեկին. թե տեղի մեր մտավորականների, թե արտերկրից ժամանած մեր հայրենակիցների հետ ունեցած նրա հանդիպումները բովանդակային են, ուսանելի եւ ճանաչողական՝ վերաբերող մեր պատմությանը, մշակույթին, լեզվական իրողություններին, հոգեւոր ըմբռնումներին, օտար մշակույթի հետ մեր առնչություններին: Բազմաթիվ տպավորիչ հանդիպումներ եղել են, ինչպես՝ Թարգմանչաց տոնի առիթով հրավիրված Արագածոտնի թեմի առաջնորդական տեղապահ Վազգեն վրդ. Միրզախանյանի (այժմ Վիրահայոց թեմի առաջնորդ), Վենետիկի Կա Ֆոսկարի համալսարանի պրոֆեսոր Հ. Լեւոն Զեքիյանի, Մխիթարյան միաբանության վարդապետ Հ. Հարություն Պզտիկյանի հետ, ծանոթությունը հայկական Վենետիկին եւ Սբ. Ղազար սքանչելի կղզուն, հարցազրույցների շարքը պատմաբան Բաբկեն Հարությունյանի, հայտնի հայագետներ Պիտեր Քաուի, Ջեյմս Ռասըլի հետ, թիֆլիսցի տիկնիկագործ Գարիկ Դավթյանի մասին պատմող զրույցները եւ այլն:

Հաղորդումը լայն լսարան ունի, դիտում են նաեւ սփյուռքում, հեռուստալսարանի հետ կապն անկեղծ է ու անկաշկանդ, հաղորդավարի նրբանկատությունը եւ ուշադրությունը հեռուստադիտողի հարցերի, կարծիքների նկատմամբ գովելի է: Կարեւոր է Արթուր Բախտամյանի հարցազրույց անցկացնելու եղանակը: Նա ստեղծում է ազատ հաղորդակցման դաշտ, նպաստում իր զրուցակցի խոսքին՝ անհարկի միջամտություններ չանելով եւ հաճախակի չընդհատելով (ինչն անում են շատերը), կարողանում է ուղիղ եթերում չափավորել հեռուստադիտողի պերճախոսությանը:

Ամեն օր «Ճեմընթացը» մի նոր աշխարհ է բացում, նոր ծանոթություն ստեղծում, նոր արժեք հայտնաբերում եւ դրանով իսկ շատ կորչող արժեքներ օրերի վազքի ու գործնականության մեջ փրկում: Այս առումով «Ճեմընթացը» սպառող աշխարհից մեզ հեռացնում ու մոտեցնում է ստեղծագործ կյանքի ոլորտներին, թափանցելի դարձնում մարդկային նուրբ հարաբերությունները: Հաղորդումը միտքը եւ հոգին հարստացնող հաղորդակցում է ապահովում, մտորումների առիթ տալիս, նոր առաջարկներ, մտահղացումներ ծնում: Իսկ Երեւանի ծննդատների օրվա տվյալների հրապարակումը «Ճեմընթացի» վերջին կանգառի գյուտն է, որ հաճախ հուսադրում է հեռուստադիտողին հայության հեռանկարով:

Նկատենք նաեւ, որ հաղորդման ընթացքում արվող գովազդը չափավոր է, ստուդիայի դիզայնը հատուկ գրավչություն ունի՝ համապատասխան հաղորդման բովանդակությանը: Բայց ավելացնենք, որ շատերը չեն կարողանում հետեւել հաղորդմանը, ուշ ժամի պատճառով:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Արձագանք ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունից

Հարգելի խմբագրություն.

Նոյեմբերի 29-ին հետաքննող լրագրող Սառա Պետրոսյանը, ձեր օրաթերթում տպված իր «Սուբսիդիա՝ էլեկտրատրանսպորտի հավելագրումներն օրինականացնելու եւ եկամուտները թաքցնելու համար» նյութում, անդրադառնալով Երեւան քաղաքի էլեկտրատրանսպորտի խնդիրներին, մի քանի անգամ վկայակոչել էր ՀՀ վարչապետի որոշմամբ ստեղծված միջգերատեսչական հանձնաժողովի կատարած հաշվետվություններն ու եզրակացությունները:

Սակայն պետք է տեղեկացնենք, որ ՀՀ վարչապետի N 271 որոշմամբ 2002 թ. մայիսի 7-ին ստեղծված ՀՀ հանրային ծառայություններ մատուցող ընկերությունների գործունեության բարեփոխումների եւ ֆինանսական առողջացման ծրագիր նախապատրաստող հանձնաժողովը, որի նախագահը ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարի տեղակալ Մ. Միքայելյանն է, առայժմ իրականացնում է մշակված ծրագրի քննարկումները: Այդ ծրագիրը դեռ պետք է ներկայացվի ՀՀ կառավարությանը, ուստի առանց հանձնաժողովի վերջնական եզրակացությունների եւ առանց հանձնաժողովի հետ լրագրողի հանդիպումների, վերջինիս կողմից հանձնաժողովի անունից ներկայացված «եզրակացությունները, հաշվետվությունները ու փորձագիտական գնահատականները» տեղին չեն եւ չեն համապատասխանում իրականությանը:

Առայժմ չենք ուզում պաշտպանել կամ մերժել հրապարակված նյութի հարցադրումները, այլ պարզապես կոչ ենք անում լրագրողին ձեռնպահ մնալ հանձնաժողովի անունից չլիազորված հայտարարություններ անելուց:

ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության լրատվական ծառայություն

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գլխավոր ամբաստանյալը հիվանդ է

«Հոկտեմբերի 27»-ի գործով դատավարության երեկվա նիստը սկսվեց եւ քիչ անց ավարտվեց: Ինչպես հայտնեց նախագահող Սամվել Ուզունյանը, քննչական մեկուսարանից ստացվել էր բժշկական փաստաթուղթ: Համաձայն այդ փաստաթղթի, գլխավոր ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանը հիվանդ է: Դատավոր Ուզունյանը պարզեցրեց, որ բժշկական ախտորոշումն ուղղակի գրիպն է, որի համար բժիշկը Նաիրի Հունանյանին նշանակել է անկողնային ռեժիմ:

Նման ռեժիմը պետք է պահպանվի եւս 3 օր: Դրանից հետո գուցե թե գլխավոր ամբաստանյալի առողջական վիճակը բարվոք լինի՝ դատավարությունը շարունակելու համար:

Այսպես թե այնպես, հաջորդ դատական նիստը կլինի հինգշաբթի, եթե Հունանյանն առողջանա:

Դժվար չէ ենթադրել, որ գլխավոր ամբաստանյալի առողջանալու դեպքում հիշյալ հանգամանքը կդառնա արդեն վաղուց բազմաթիվ դարձած նմանատիպ հանգամանքների շարքի շարունակությունը, որի պատճառով եւ ազդեցությամբ երկարաձգվում ու հետզհետե ե՛ւ դատավարության սկզբից, ե՛ւ ավարտից հեռանում է «Հոկտեմբերի 27» գործի լուծում-դատավճռի կայացման պահը:

Եվ քանի որ վկաների հարցաքննությունների ընթացքն էլ «չի փայլում» գոնե նորմալ տեմպով, ուրեմն դատավարության երկարաձգման եւս մեկ պատճառի՝ հիվանդության գումարումը, հուսանք կվերանա հենց հինգշաբթի, մանավանդ որ նույն ինքը՝ Նաիրի Հունանյանը բողոքում է ձգձգումների դեմ:

Ա. Հ.

Կարպանոն ամանորյա անակնկա՞լ է մատուցում

Ինչպես խոստացել էինք «Հայաստանը գիտահետազոտական արբանյակ է արձակել» հրապարակման («Ազգ», 5 դեկտեմբեր) վերաբերյալ մենք ձեռք ենք բերել հավելյալ տեղեկատվություն: Հայաստանի պետական մարմիններից ստացած տեղեկությունները ասում են, որ արբանյակ արձակելու մասին հրապարակումը լուրջ չէ:

Այդուհանդերձ, հարկ համարեցինք անձամբ հանդիպել գլխավոր կոնստրուկտոր Կարպանոյին (ծածկանունն է), որը կրկին պնդեց, թե «2002 թ. նոյեմբերի 24-ին, ժամը 23.30-ին Սեւանա լճի հարավ-արեւելյան մասում, Գիլլիի չորացած տարածության մացառուտներում ժամանակավորապես տեղադրված «Կայուշա» շարժական «միկրո» տիեզերակայանից Կարպանոյի խումբը կատարեց 1275 կգ քաշով գիտահետազոտական արբանյակի արձակում տիեզերական տարածություն»: Այսուհանդերձ նա չկարողացավ որեւէ ապացույց, անգամ որեւէ լուսանկար տրամադրել մեզ: Փոխարենը կոնստրուկտոր Կարպանոն պնդեց, թե մոտ մեկ շաբաթից ինքը կապացուցի, որ, իրոք, Հայաստանը դուրս է եկել տիեզերական տարածություն եւ այդ առիթով մամլո ասուլիս կտա: «Արբանյակի ուղեծիր դուրս գալուց հետո, երբ բազմակողմանիորեն ստուգվեց, որ արբանյակի բոլոր սիստեմները գործում են նորմալ, ամեն ինչ ժամանակավորապես «սառեցվեց», մինչեւ մեր հանրապետությունում տիեզերական երկկողմանի հեռավոր կապի ստացիոնար կենտրոնի ստեղծումը», ասաց կոնստրուկտորը: Ու մինչեւ կստեղծվի տիեզերական երկկողմանի հեռավոր կապի ստացիոնար կենտրոնը, «Ազգը» խոստանում է այսուհետեւ ընթերցողին չգցել թյուրիմացության մեջ:

Ավարտվեց Նոր Նորքի համայնքի ղեկավարի ընտրությունը

Դեկտեմբերի 8-ին Նոր Նորքի համայնքի թիվ 2 ընտրատարածքի 52 տեղամասերում կայացան տեղական ինքնակառավարման մարմնի համայնքի ղեկավարի ընտրությունները: Թեկնածուներ էին առաջադրվել 1999 թ. ընտրված եւ գործող թաղապետ Մկրտիչ Մինասյանը եւ համայնքի բնակիչ Դավիթ Պետրոսյանը:

Ինչպես նախնական ամփոփումից հետո տեղեկացրեց Նոր Նորքի համայնքի թիվ 2 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Ալբերտ Քոչոյանը, ընտրողների թիվը կազմել է 90 հազար 819 մարդ: Ընտրություններին մասնակցել է 33303 ընտրող, որը ընդհանուր ընտրողների թվի 36,7 տոկոսն է: Ձայները բաժանվել են՝ Դավիթ Պետրոսյան (15754 ձայն), Մկրտիչ Մինասյան (15041): Անվավեր քվեաթերթիկների թիվը կազմել է 2063, բոլորին դեմ՝ 445 քվեաթերթիկներ: Ըստ նախնական տվյալների՝ 713 ձայնի առավելությամբ անցել է Դավիթ Պետրոսյանը: Այսօր՝ արդեն ժամը 14-ին, ընտրատարածքային հանձնաժողովը կգումարի ամփոփիչ նիստ, արդյունքների մասին որոշումը կներկայացվի Երեւան քաղաքի քաղաքապետին, Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովին եւ Նոր Նորքի թաղապետարան:

Իսկ թեկնածուների նկատմամբ հետաքրքրությունը համախմբել էր ԱԺ պատգամավորներին, որոնց կարելի էր տեսնել համարյա բոլոր ընտրատեղամասերում:

Հանձնաժողովին մինչեւ դեկտեմբերի 9-ի առավոտյան ժամը 5:30-ը դեռ ոչ մի բողոք չէր ներկայացվել, մինչդեռ եղել են որոշ դժգոհություններ, ակտեր եւ դիտողություններ: Ինչեւէ, սպասենք վերջնական գնահատականին:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Ճապոնական կոմբայնները հասցվեցին Հայաստան

Ճապոնիայի եւ ՀՀ կառավարությունների կնքած պայմանագրի համաձայն, Հայաստանին տրամադրված հերթական՝ 6-րդ դրամաշնորհի հաշվին, որը կազմում է 320 մլն իեն, Հայաստան է առաքվել ճապոնական «Սամպո» ֆիրմայի արտադրության 7 կոմբայն, ինչպես նաեւ 9783 տոննա ազոտական պարարտանյութ: Վերջինս աճուրդային եղանակով հողօգտագործողներին կհատկացվի հաջորդ տարվա սկզբին: Ըստ նախնական տվյալների, 1 տոննա պարարտանյութի մեկնարկային գինը կսահմանվի 60 հազար դրամ: Մինչեւ տարեվերջ նույն դրամաշնորհի հաշվին Հայաստան կհասցվեն նաեւ հոլանդական «Նյու հոլանդ» տրակտորներ՝ իրենց գյուղգործիքներով: Գյուղատնտեսական տեխնիկայի աճուրդի մեկնարկային գինը համատեղ կսահմանեն ՀՀ գյուղատնտեսության եւ ֆինանսների ու էկոնոմիկայի նախարարությունները:

ՆԵԼԼԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ԱՅՍՊԻՍԻ ԲԱՆԵՐ

Զարմանում են, երբ օրինական փաստաթուղթ ես պահանջում

«Մուլտի սերվիս» միջազգային հեռախոսակապի Վանաձորի մասնաճյուղից (գործում է Տիգրան Մեծի 59 հասցեում) ֆաքսով հերթական թղթակցություններն էի ուղարկել «Ազգ» թերթին:

Կտրոն կոչվածի վրա, բացի գումարի չափից, մյուս անհրաժեշտ նշումները չկային: Երբ այցելեցի ծառայության հիշյալ մասնաճյուղ, ներկայացուցիչը (հրաժարվեց անունն ասել) սկզբում առաջարկեց գումարն «իր գրպանից» վերադարձնել: Նրան նորից բացատրեցի, որ հարկավոր է օրինական փաստաթուղթ՝ ստորագրությամբ եւ կնիքով, իսկ գումարը վճարում է խմբագրությունը:

– Մեր կնիքը Երեւանում է, իսկ մենք 3-4 ամիսը մեկ ենք լինում այնտեղ,- ասաց անծանոթուհին: Ապա նա զանգահարեց Երեւան, «ճշտեց», որ դա հնարավոր չէ, եւ ասաց, որ իրենք «այդպիսի բաներ» չեն անում, վերադարձնելով իրենց տված թուղթը:

Չգիտեմ՝ ընդհանրապես «ինչպիսի բաներ» է անում «Մուլտի սերվիսը», սակայն տխուր եզրակացությունների առիթ է տալիս այն փաստը, որ ծառայության ներկայացուցիչները զարմանում են, երբ օրինական փաստաթուղթ ես պահանջում:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿԱՅԵԼՅԱՆ

ԱԶԳ

Իրավիճակ

Դեմքով դեպի աղետի գոտին

Այց Շիրակի մարզ

Աղավնիման հույսեր

14 տարի առաջ դեկտեմբերի 7-ի օրը արտառոց տաք եղանակ էր՝ բնության յուրօրինակ նախազգուշացումը 1000 տարին մեկ գրանցվող նման աղետի: Այս տարի առաջին ձյունը դեկտեմբերի 7-ին եկավ: Ընդերքը վաղուց հանգստացել է, եւ բնության մեծ ժամացույցն անվրդով շարունակում է ընթացքը: Այն ինչը, որ աշխարհն առ այսօր կարողացել է հայտնագործել մեծ երկրաշարժերի կանխատեսման ասպարեզում, նույն տարածքում 60-70 տարին մեկ կրկնվելու հավանականությունն է: Ասել է թե՝ երբեք ապահովագրված չենք լինելու աղետներից: Եվ գուցե սեյսմակայուն գոտում ապրելու իրողությունը պետք է ազգային առաջին գերխնդիր հայտարարել:

Աղետի գոտում երեւի մեկը չկա, որ մերձավոր կամ հեռավոր հարազատի կորուստ չլինի: Պաշտոնական տվյալները նշում են 25 հազար զոհեր ողջ աղետի գոտու համար: Աղետյալներն այս թվին երբեք էլ չեն հավատացել: Զոհերի հստակ տվյալները ճշտելու համար այդպես էլ վիճակագրական հստակ միջոցառում չձեռնարկվեց: Այս իրողությունն էլ թողնվեց անհայտության մեջ:

Երկրաշարժին հետեւեց ոչ պակաս դաժան փորձությունը: Երկար տարիներ մարդիկ ապրում էին ցուրտ ու անհարմար տնակներում: Տարիներն անցնում էին, աղետի գոտու վերականգնման ձախողված ծրագրերը փոխարինում մեկը մյուսին, իսկ ընտանիքը պահելու համար օտար երկրներում թափառական դարձած մարդկանց թիվն օրեցօր ավելանում էր: Կրկնակի աղետի ենթարկվածների հոգում փշրվում էին հավատի բեկորները:

Հանրապետության նախագահն աղետյալ շրջանները հայտարարել է զարգացման գոտի՝ իշխանության հայացքը շրջելով դեպի կիսավեր ու ավերված շենքերը: Վերջին մի քանի տարվա ընթացքում շինարարության հետքը կլանել է եւ Գյումրին, եւ Սպիտակը, եւ Վանաձորն ու Ստեփանավանը: Զարգացման ծրագրի առաջին ճակատում դպրոցաշինությունն ու բնակարանաշինությունն են: Աղետի գոտու վերականգնման եռամյա ծրագիրն այս ոլորտում գրեթե լրիվին իրագործվել է՝ փոքր բաժնեմաս թողնելով 2003 թ. համար: Նոյեմբերին Գյումրիում շահագործման հանձնվեց եւս 4 բնակելի, «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով 50 նոր շենք է կառուցվում, 38-ն այսօր ամրացվում է: 14 նոր բնակելի է կառուցվելու պետբյուջեի միջոցներով: Այս տարի Շիրակի մարզում նախատեսվել էր կառուցել 13 դպրոց, 11-ն արդեն շահագործման է հանձնվել: Հընթացս ամրացվում են նաեւ վթարային դպրոցները:

Դպրոցների ու բնակարանների հետ՝ նաեւ հիվանդանոցներ

Կառուցումների ու վերակառուցման բարեբեր հոսանքում է հայտնվել նաեւ Շիրակի մարզի առողջապահական համակարգը: Եվ պատահական չէ, որ 14-րդ տարելիցի օրը հանրապետության նախագահի այցելության գրաֆիկում աղետի գոտու հենց այդ հասցեներն էին:

Աղետը հիմնովին ավերեց նաեւ Գյումրու, Ախուրյանի, Աշոցքի տարածաշրջանների, Ամասիայի բուժհաստատությունները, մասնակի վնասվեց Արթիկը: Շիրակի մարզի առողջապահական կառույցներն առաջինն էին, ուր կիրառվեց օպտիմալացման ծրագիրը: Արդյունքում ազատվել է 17 հազար քմ տարածք, որից 11 հազարում տնակային կառույցներ էին:

Դեկտեմբերի վերջին շահագործման կհանձնվեն Արթիկի եւ Մարալիկի պոլիկլինիկաների գրեթե ավարտուն շենքերը: Երկուսի շինարարությունն էլ իրականացվել է սոցներդրումների հիմնադրամի միջոցներով:

Տնային պայմաններում գործող նախկին համաբուժարանները չէին բավարարում անգամ սպասարկման նվազագույն պահանջները: Լուսավոր ու նորոգ սրահներով, մաքուր ու հարմարավետ պոլիկլինիկաներն այսօր տեղավորվել են Արթիկի եւ Մարալիկի նախկին շրջանային հիվանդանոցների՝ այդ նպատակին առանձնացված տարածքներում: Երկու հաստատություններն էլ, սակայն, բժշկական նորագույն սարքերի ու սարքավորումների կարիք ունեն: Օպտիմալացման ծրագրի հաջորդ փուլը նախատեսում է հնամաշ տեխնիկայի փոխարինում նորով: Իսկ մասնագետների պակաս չկա, մանկական բժիշկները նույնիսկ շատ ավելին են, քան կարիքը կա:

Իտալիայի կառավարության տրամադրած միջոցներով (220 հազար դոլար) Անիի վարչատարածքում իրականացվում են նաեւ 18 բուժհիմնարկների վերանորոգում ու վերակառուցում: Արդեն ավարտվում են 9 մանկաբարձական կետերի նորոգումն ու կահավորումը:

Տնտեսությունը

Կայուն աշխատատեղերի ստեղծումը շարունակում է մնալ իբրեւ հիմնական, ցավոտ խնդիր: Մարզի տնտեսական ակտիվությունը սահմանափակվում է փոքր հզորություններով աշխատող մի քանի ձեռնարկություններով: Աշխատավարձի, սոցապահովության, պետբյուջեի գծով պարտքերի մեծ բեռ ունի «Արթիկտուֆ» ՓԲԸ-ն, որ խորհրդային տարիներին մեծ համարում ուներ: Այստեղ այսօր հիմնական արտադրատեսակն ուղիղ ձեւի շինաքարն է:

Մարալիկի բամբակագործվածքային ԲԲԸ-ն ունի ընդամենը 110 աշխատող՝ 12,4 հազար դրամ միջին աշխատավարձով: Ձեռագործ գորգեր է արտադրում «Արմեն կարպետս» ԲԲԸ-ն, որն ունի 70 աշխատող: Երկրորդ արտադրամասի վերագործարկումից հետո ակնկալվում է եւս 40 աշխատատեղ:

Առաջընթացի կայուն նախանշաններ է ցուցադրում Արթիկի ապակու գործարանը: Հետաքրքրական է, որ վերջին տարիների ընթացքում ձեռնարկությունը երբեք պարապուրդի մեջ չի եղել: Թողարկում է ապակե տարաների կաղապարներ, առաքում ԱՊՀ եւ Արեւմուտքի երկրներ՝ համառորեն փորձելով տեղ ապահովել միջազգային շուկայում: Ընդամենը վերջերս այստեղ նոր արտադրամաս գործարկվեց, եւ եւս 80 մարդ աշխատանք ունեցավ: Ձեռնարկության ղեկավար Վառլամ Մկրտչյանի հիմնական մտահոգությունը խիստ ծախսատար ճանապարհների պրոբլեմն է, որը եւ ներկայացրեց հանրապետության նախագահին՝ գործարարների հետ նրա հանդիպման ժամանակ: Այցի ընթացքում նախագահը հանդիպեց նաեւ համայնքների ղեկավարների հետ՝ քննարկելու սահմանային գյուղական բնակավայրերի խմելու եւ ոռոգման ջրի, գազիֆիկացման ապահովման հնարավորությունները, նոր ճանապարհների կառուցումը: Ի դեպ, առանձնապես վատ վիճակում են Արթիկից մարզկենտրոն տանող ճանապարհները, այնչափ աներթեւեկելի, որ այստեղ մեքենաները անցնում են Մարալիկով՝ եւս 20 կմ-ով երկարաձգելով երթուղին:

Պաշտոնական տվյալներով գյումրեցիներն աղետին 15 հազար զոհ տվեցին: Նրանց տխուր հիշատակի առթիվ քաղաքի այս ու այն հատվածներում անհատական նախաձեռնություններով խաչքարեր են տեղադրվել: Աղետի 14-րդ տարելիցի օրը քաղաքի կենտրոնական հրապարակում, Սուրբ Ամենափրկչի հարեւանությամբ տեղադրվեց համաքաղաքային հուշակոթողը, որի բացման պատիվը վերապահվեց հանրապետության նախագահին: Քանդակագործ Զավեն Կոշտոյանի աշխատանքը պատկերում է կիսափուլ սյուների արանքում մանկանը գրկած կնոջ: Գյումրեցիների համոզմամբ, սակայն, զոհվածների հիշատակի լավագույն հուշարձանը կլինի իրենց քաղաքի կենսախինդ կերպարի վերակենդանացումը, որ տուն կվերադարձնի նաեւ հեռուներում դեգերող իրենց համաքաղաքացիներին:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Նախագահական մարաթոնի ներկա փուլի առանձնահատկությունները

«Քաղաքական բիզնեսի» թաքուն ծալքերը

Սկիզբը էջ 1

Քանզի ինքնըստինքյան հասկանալի է, որ մեկից ավելի նախաձեռնող խմբերի պաշտոնական գրանցումը գործնական տեսակետից բացարձակապես ոչ մի նշանակություն չունի՝ 1 անգամ նախագահության թեկնածու առաջադրված համարվելը լիուլի բավական է, եւ 2-րդ, 3-րդ կամ 10-րդ անգամ առաջադրվելն ուղղակի անիմաստ է: Սակայն գործնականում որեւէ նշանակություն չունեցող այս «մանրամասնը» հոգեբանական-քարոզչական տեսակետից միանգամայն էական առավելություն կարող էր տալ հասարակության աչքում վաղօրոք հավելյալ «կշիռ» հաղորդելով տվյալ թեկնածուին: Իբր՝ տեսե՜ք-տեսե՜ք, որքա՜ն ազդեցիկ է՝ այսինչին ընդամենը 1 նախաձեռնող խումբ է առաջադրել կամ մեկ կուսակցություն, իսկ այնինչին՝ միանգամից 3-4 կամ 14 խումբ: Ընտրազանգվածի վրա ամենասկզբից այսպիսի ազդեցություն գործելու հնարավորությունը բացառելով, ԿԸՀ-ն արդարացի վարվեց: Բացի այդ, այժմ, երբ սկսվել է ընտրական գործընթացի երկրորդ փուլը, որի ժամանակ անհրաժեշտ է հավաքել նախագահության տվյալ թեկնածուի պաշտոնական գրանցումը պահանջող առնվազն 35 հազար ստորագրություն, օրինականորեն գրանցված յուրաքանչյուր նախաձեռնող խումբ իրավունք կունենար ԿԸՀ-ից պահանջել 40 հազար ստորագրություն հավաքելու պաշտոնաթերթիկ: Եվ կստացվեր այնպես, որ թեկնածուներից մեկին հասկացվել է մինչեւ այդքան ստորագրություն հավաքելու գրքույկ (80 գրքույկ՝ յուրաքանչյուրը 500 ստորագրություն հավաքելու թերթիկներով), իսկ մյուսին՝ մի քանի անգամ ավելի: Արդյունքը կլիներ պահանջվող 35 հազար ստորագրությունները բազմակիորեն գերազանցող պաշտոնաթերթիկների ներկայացումը ԿԸՀ, որի վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակումը կրկին հոգեբանական առավելություն կապահովեր տվյալ թեկնածուի համար եւ կազդեր ընտրազանգվածի վրա՝ նախապես նրան ներշնչելով այդ թեկնածուի «զորեղության» շատ հաճախ սին տպավորություններ: Մինչ, որովհետեւ պրակտիկան ցույց է տվել, որ ամեն կարգի նախաձեռնող խմբերը, նախընտրական շտաբները, ստորագրությունների հավաքումը եւ այլ նախընտրական գործընթացները մեծ ծախսեր են պահանջում: Մարդիկ այդ խմբերում եւ շտաբներում ընդգրկվում են մեծ մասամբ վճարովի հիմունքներով, ստորագրություններ հավաքողները նույնպես վճարվում են: Որոշ դեպքերում, նույնիսկ թեկնածուի գրանցումը պահանջող պաշտոնաթերթիկներում քաղաքացու ստորագրությունը դնելու համար էլ կանխիկ դրամ է տրվում: Այսինքն՝ շատ ստորագրություն հավաքելը ոչ այնքան տվյալ թեկնածուի քաղաքական ազդեցության, բարոյական կշռի եւ մարդկային արժանիքների հավաստումն է, որքան՝ նրա նյութական հնարավորությունների արտահայտություն: Իսկ մի՞թե բացառվում է, որ շատ փող ունեցողն ու նախընտրական նպատակներով դրանք անխնա ծախսողն անհամեմատ ավելի պակա՞ս արժանավոր լինի, քան՝ այդպիսի հնարավորություններ չունեցո՞ղը:

Դառնալով ստորագրահավաքին, շտապենք մեր ընթերցողներին նախազգուշացնել, որ այս կամ այն թեկնածուի պաշտոնական գրանցումը պահանջող թերթիկներում ստորագրություն դնել-չդնելը կամավոր է: Քաղաքացին իրավունք ունի ինչպես համաձայնելու, այնպես էլ մերժելու իր ստորագրությունը սրա կամ նրա օգտին տալ-չտալը: Ընդսմին, ստորագրություն տալը որեւէ պարտավորություն չի առաջացնում. քաղաքացին կարող է ստորագրությամբ հավաստել, որ համաձայն է մեկ կամ նույնիսկ մի քանի թեկնածուների պաշտոնական գրանցմանը, սակայն դա ամենեւին չի նշանակում, թե նա դրանով պարտավորություն է ստանձնում ընտրությունների օրը քվեարկել տվյալ թեկնածուի օգտին: Այս հանգամանքը հարկ եմ համարում ընդգծել, քանզի նախորդ ընտրությունների ժամանակ միամիտների անտեղյակությունը շահարկելու այսպիսի քիչ փորձեր չեն եղել:

Վերջապես անդրադառնանք նաեւ այն հարցին, թե ինչո՞վ է պայմանավորված նախագահության թեկնածուների աննախադեպ մեծ թիվը՝ 15: Մեզանում դա սովորաբար համարում են քաղաքական այրերի անպարագիծ հավակնությունների արտահայտություն: Դրանում ճշմարտության բաժին կա. 15 առաջադրվածներից առնվազն մի քանիսն իսկապես հավատացած են, թե կարող են հաղթել: Սակայն անկասկած է, որ մեծ մասը հոգու խորքում հիանալի գիտի, որ հավաքելու է չնչին ձայներ: Այդ դեպքում ինչո՞ւ է «պար մտել»: Ընդդիմադիր «16-ի դաշինքի» անդամները հայտարարում են, թե այս կերպ փորձում են պարզել՝ ո՞վ է իրենցից ավելի «անցողիկ» թեկնածուն, որպեսզի հետո, արդեն ընտրությունների երկրորդ փուլում, իրենց կողմնակիցներին հորդորեն ձայն տալ հենց այդ «անցողիկին»: Բայց մի՞թե կարելի է բացառված համարել, որ ընտրությունների երկրորդ փուլ ընդհանրապես չի լինի, ամեն ինչ կվճռվի 1-ին իսկ փուլում՝ գործող նախագահի հաղթանակով: Ընդդիմադիրները չե՞ն հասկանում այս տարրական բանը: Հասկանո՛ւմ են, անշո՛ւշտ: Սակայն, մի կողմից, չեն կարողանում հաղթահարել հանգամանքների բարենպաստ դասավորության դեպքում «միասնական թեկնածու» դառնալու գայթակղությունը, մյուս կողմից՝ «ծանրացնում» են իրենց տեղը՝ փորձելով առավել շահավետ առուծախի առարկա դարձնել իրենց թեկնածության հանումը հօգուտ սրա կամ նրա: Նկատի ունեմ ամենասովորական չարչիական առեւտուրը: Այսինքն՝ կանխիկ փողից սկսած, հաղթանակի դեպքում որոշակի պաշտոններ տրամադրելու խոստումներով վերջացրած «քաղաքական առեւտուրը»: Կտա՞ս այսքան գումար, կխոստանա՞ս նախարարական կամ այլ պաշտոն՝ թեկնածությունս կհանեմ քո՛ օգտին: Չե՞ս տա՝ կհանեմ մյուսի՛ օգտին: Իհարկե, այդ ամենը խնամքով քողարկվում է հասարակությունից, քողարկվում զանազան «քաղաքական» ճամարտակություններով, սակայն էությունը չի փոխվում՝ գործընթացը կընթանա (կամ արդե՞ն իսկ ընթանում է) «քաղաքական բիզնեսի» բոլոր կանոններով:

Արեւմտահայերը կասեին՝ դեռ ինչե՞ր պիտի ըլլան...

ՌԴ նախագահին ահաբեկչության դեմ վճռական գործողություններ իրականացնելու համար գոհունակություն է հայտնել Վրաստանի իր գործընկերոջը: «Վրաստանի հատուկ ծառայությունները անցկացրել են մի շարք միջոցառումներ, ոչնչացրել ահաբեկիչների, այդ թվում նրանց, ովքեր մասնակցել են Մոսկվայի բնակելի շենքերի ահաբեկչական գործողություններին: Նրանցից մեկը ձերբակալված է, այժմ պահվում է Լեֆորտովոյում», երեկվա կառավարության նիստում ասել է Պուտինը, հավելելով, որ «Վրաստանի եւ Ռուսաստանի հադոնսկի ահաբեկչական գործողություններին մասնակից 35-ամյա Յուսուֆ Կրիմշամխալովին: Երեկ երեկոյան, սակայն, պաշտոնական Թբիլիսին հերքեց Կրիմշամխալովին ռուսական կողմին հանձնելու տեղեկությունը: «Մենք այդ տեղեկությունը չենք հաստատում: Կրիմշամխալովը երբեք չի եղել Վրաստանում, այսպիսով, մենք չէինք կարող նրան հանձնել Ռուսաստանին», ասել է Նիկա Լալիաշվիլին: Ռուսական կողմի տարածած լուրը հերքել է նաեւ Վրաստանի արդարադատության նախարարությունը:

կում են, որ չեչենների նկատմամբ գործողությունները սկսվեցին այն ժամանակ, երբ չեչենները նախապատրաստում էին վրացի ուժային նախարարների եւ քաղաքական գործիչների մահափորձեր: Մասնավորապես, մի քանի սպառնալիքներ են հնչել գլխավոր դատախազ Նուգզար Գաբրիչիձեի հասցեին:

Երեկ իր ավանդական ռադիոհարցազրույցում Էդուարդ Շեւարդնաձեն ասել է. «Ես մեծ սխալ եմ գործել՝ ուշադրություն չդարձնելով ահաբեկչական սպառնալիքներին: Դա այլեւս չի կրկնվի»:

Ռուսական ԶԼՄ-ները հաղորդում

Ադրբեջան շարժվող ահաբեկչական խումբը ոչնչացվել է վրացական սահմանում

Էդուարդ Շեւարդնաձե. «Վրաստանում իրավիճակը տագնապալի է»

սուկ ծառայությունների, իրավապահ մարմինների նման համագործակցությունն օգտակար է ոչ միայն ահաբեկչության դեմ պայքարում, այլեւ քայլ առ քայլ ռուս-վրացական հարաբերությունները կարգավորելու ուղղությամբ նոր աստիճան»:

Անցած շաբաթ նախագահ Շեւարդնաձեն ժողովրդին հղած ուղերձում Վրաստանում իրավիճակը որակել էր տագնապալի եւ երկրի ողջ տարածքում հայտարարել «արտակարգ միջոցառումներ» ռեժիմ:

Արդեն դեկտեմբերի 6-ին վրացական հատուկ ծառայություններն Արեւելյան Վրաստանում Կախեթում, ոչնչացրել են հինգ հոգանոց ահաբեկչական խմբին: Վրաստանի պետանվտանգության նախարարության մամլո ծառայության ղեկավար Նիկա Լալիաշվիլին ասել է, որ ահաբեկչական խմբի երեք անդամների ինքնությունը պարզվել է՝ Թեմուր Բաաջաեւ, Ռաշիդ Խուզիեւ, Թահիր Բեջիեւ, բոլորն էլ Կարավայ-Չերքեզիայի բնակիչներ: Գրոհի պահին ահաբեկչական խումբը դիմել է ինքնապայթեցման: Միչեւ ադրբեջանական սահման ահաբեկիչները ուղեկցել են երկու չեչեններ Պանկիսի կիրճի բնակիչներ: Այս երկուսը եւս մահացել են: Ռուսական եւ վրացական ԶԼՄ-ները տեղեկացնում են, որ խումբը փորձել է անցնել Ադրբեջան:

Նաքաթ երեկոյան վրացական հատուկ ծառայությունները ռուսական կողմին են հանձնել 1999 թ. սեպտեմբերին Մոսկվայի եւ Վոլգո-

Յանգստյան օրերին Թբիլիսիում եւ վրացական իշխանությունների վերահսկողության տակ գտնվող երկրի մյուս հատվածներում եղել է անհանգիստ: Վրացական հատուկ ծառայությունները եւ իրավապահներն անց են կացրել լայնածավալ գործողություններ: Կասկածելի անձինք, ընդ որում ոչ միայն չեչեններ, ձերբակալվել եւ ենթարկվել են հարցաքննության: «Յանցագործ տարրերի կուտակման կենտրոններից մեկը, ցավոք, Վրաստանի մայրաքաղաքն է: Քրեածին իրավիճակն այն աստիճան ծանր է, որ մենք արդեն դեռ չգիտենք», ասել է Նիկա Լալիաշվիլին:

Զեչեն դաշտային հրամանատարները նախազգուշացրել են, որ եթե ուղղել վրացական իշխանությունների հոռոտելով նրանց դադարեցնեն Վրաստանում տարածված չեչենների «զտումները»: Մասնավորապես չեչեն զորախումբների գաղափարախոս Մովլադի Ուդուգովը «Ռուսպավիկ-2» հեռուստատեսությանը տված հարցազրույցում վրացական իրավապահ մարմինների գործողությունները որակել է «լայնածավալ հակաչեչենական»: «Յաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Վրաստանում իրավիճակը կայուն լինելուց հեռու է, լավ կլինեն, որ վրացական իշխանությունները դադարեցնեն չեչենների նկատմամբ նմանօրինակ գործողությունները», սպառնացել է Ուդուգովը:

Վրացական ԶԼՄ-ներն ակնարեն, որ վրաց-ադրբեջանական սահմանագլխին ոչնչացված ահաբեկչական խմբը մասնիրություն է ունեցել Վրաստանում առեւանգել պաշտոնյաներ եւ նրանց տանել Ադրբեջան:

Ռադիոհարցազրույցում Շեւարդնաձեն նշել է, որ երկուստեք առավելայնս հակաբեկչական գործողություններ են սկսվել Քոբայիյու, Սամտրեդիա եւ Ձալսուտում քաղաքներում, ձերբակալվել են «ծեծ քանակությամբ հանցագործներ, որոնք գտնվում էին հետախուզման մեջ»:

Վրաստանում իր իշխանության տակ շարունակելու Շեւարդնաձեն քերեւ առաջին անգամ հայտարարել է, ծուղ է, առանց անունները տալու, որ չեչենների սպառնալիքներն անընդմիջաբար են, քանզի «բառավային առումով, հաշվի առնելով ադրբեջանական իրադարձություններ, Վրաստանն արել է ավելին (չեչենների համար), քան որեւէ այլ պետություն»:

Յիշեցնենք, որ 1992-93 թթ. վրաց-աբխազական պատերազմի տարիներին նույն չեչեն դաշտային հրամանատարները, ովքեր անգամ վրացական տրեդ էին վրաց ժողովրդին, Աբխազիայի մարտերին վրացական տարրերից, իսկ ռուս-չեչենական երկրորդ պատերազմի սկզբից սինչ վերջերս ապաստանում էին Շեւարդնաձեի պաշտպանությամբ: Թվում է, Շեւարդնաձեն զղջում է դրա համար:

ԹԱԹՈՒԼ ՅԱԿՈԲՅԱՆ

ԱՄՆ-ը չի հավատում Իրաքի զեկուցագրին

Իրաքի իշխանությունները շաբաթ օրը Բաղդադում ՄԱԿ-ի եւ Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության (ԱԷՄԳ) տեսուչներին ներկայացրին հայտարարություն, ըստ որի Իրաքը չունի միջուկային, քիմիական կամ կենսաբանական զենք: Սրտեսակ տոնվը անհրաժեշտ հայտարարությունը, որ ժամանակից է միջազգային արշավը, որոշված նպաստը դրվի «Բաղդադի կողմից զանգվածային բնաջնջման զինատեսակների ստեղծման ու կուտակման փորձերի»:

ԱՄՆ-ը, փաստորեն, չի հավատում իրաքցիների ներկայացրած 11807 էջանոց հավելվածումը, որին կցված են կոմպակ սկավառակներ:

Ավելին՝ «Նյու Յորք թայմսը» կիրակի օրը գրեց, որ Պարսից ծոցում ամերիկյան բազմաթիվ զոր կամ «արդեն հունվարին» հակաիրաքյան հարձակում սկսելու համար:

«Լիբերասիոն» թերթը նշում է, որ իրաքցիների զեկուցագիրը չի հրապարակվելու եւ ամփոփումը չի հանձնվելու ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի անդամներին: Նախ փորձագետները պետք է համոզվեն, որ փաստաթղթում չկան զանգվածային բնաջնջման զինատեսակների ստեղծման նոյասող եւ միջազգային պայմանագրերին հակասող տեղեկություններ: Բացի դրանից, հարկ կլինի վերլուծել եւ բարգմանել փաստաթղթերը, որոնց մեծ մասը գրված է արաբերեն: Ենթադրվում է, որ ՄԱԿ-ի տեսուչների խմբի ղեկավար Յանս Բլիքսը կկարողանա զեկուցագրի առիթով առաջին գնահատականները տալ դեկտեմբերի կեսերին: Յամենայն դեպս, Վաշինգտոնը հեռուստացույցի կհայտնվի մի փոքր ժամանակ առաջ եւ հետագայում պատերազմ:

Վաշինգտոնն, իհարկե, փորձում է հիմնավորել ուղղակի հակառակը՝ զենքի փաստարկ աներին եւ բերագումների դեմքում պատմել Իրաքին: Արդեն 1998 թ. կասկածներ կային, թե իրաքցիները տեսուչներից թաքցնում են կենսաբանական զենքի որոշ պաշարներ: Իրաքցի գեներալ Ամեր ալ Սաադին մեղադրել է, թե 1991 թ. եւ վեր Իրաքի կենսաբանական զենքի ծրագրում ներգրավված չէ: ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը Իրաքի խնդիրը ընկալում է որպես Իրաքի ատանձնած պարտավորությունների խախտում:

Մինչդեռ իրաքցիներն ասես խաղաղության պատմունակ հաղթած լինեն: Շաբաթավերջին նրանք զարմացրին աշխարհին՝ ներողություն խնդրելով Քուվեյթի 1990 թ. օկուպացման համար: Գեներալ Ամեր ալ Սաադին խոստացել «լիովին գործակցել» ՄԱԿ-ի տեսուչների հետ, միաժամանակ հույս հայտնելով, թե զեկուցագիրը «կդրդի ԱՄՆ-ին եւ Մեծ Բրիտանիային»:

Քաթարում մեկնվում է իրաքյան պատերազմի մարտավարությունը

Քաթարի մայրաքաղաք Դոհայից ոչ հեռու, անապատում գտնվող «Ալ Սայլիա» ամերիկյան ռազմակայանում երեկ առավոտյան սկսվել են համակարգչային զորավարժություններ, որոնց ընթացքում մշակվում է իրաքյան պատերազմի մարտավարությունը: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ ԱՄՆ կենտրոնական հրամանատարության տեղեկատվական բարձրակարգ միջոցներով հանդերձավորված շարժական հրամանատարական կենտրոնը, որի արժեքը 58 մլն դոլար է, բոլոր է տարիս հունիսի կամ տրամադրել սարածաշրջանի ամերիկյան զորքերի ու Սամուսյալ (Ֆլորիդա) գտնվող կենտրոնական հրամանատարության նոնավայրին հետ:

շարքի սպաները «Ներքին հայացք» անունը կրող զորավարժություններն անցկացնում են Պարսից ծոցում ամերիկյան ուժերի հրամանատար, գեներալ Թոմի Ֆրենկսի գլխավորությամբ:

Դիվանագիտական աղբյուրների տվյալներով, զորավարժությունները տեւելու են 7-10 օր: Դրանց մասնակցում են կենտրոնական հրամանատարության ընդհանուր աշխատակազմից ավելի քան 25 երկրների ամերիկյան զինվորներ ու շարքի 600 աշխատողներ: Նրանց կիցնում Քաթարում տեղաբախված բարձրաստիճան մոտ 400 զինծառայողներ եւ ուրիշ երկրներում տեղակայված բարձրաստիճան մոտ 400 զինվորներ: Ֆրանսպրեսը նշում է, որ

1990 թվականից ի վեր «Ներքին հայացք» անունը կրող արդեն 4-րդ զորավարժություններն են անցկացվում: Անցյալում դրանց ընթացքում մշակվել էր «Անապատի փոթորիկ» հարձակողական ծրագիրը, որի շնորհիվ 1991 թ. փախրախում էին իրաքյան ուժերը: Ներկայումս ամերիկացիները Պարսից ծոցի տարածքում աշխատանքներ են ու-ժեղացրել իրենց ռազմական ներկայությունը: Այս օրերին Քուվեյթում՝ Իրաքի սահմանից ոչ հեռու անցկացվող զորավարժություններին մասնակցում են ամերիկյան մոտ 10 հազար զինծառայողներ: Իսկ Քաթարում գտնվող ամերիկյան «Ալ Սայլիա» եւ «Ալ Ուդեյդ» ռազմակայաններում մոտ 4000 զինվոր կա:

«Ալ Ղաիդան» սպառնում է Արեւմուտքին եւ Իսրայելին

«Ջիհադոնլայն» ինտերնետային իսլամական կայքում հայտնվել է «Ալ Ղաիդայի» խոսնակ Սուլեյման Աբու Ղայթի ելույթի ձայնագրությունը, ըստ որի բեն Լադենի կազմակերպությունը նոր, էլ ավելի լուրջ հարձակումներ է ծրագրում Արեւմուտքի եւ Իսրայելի շահերի դեմ:

«Ֆիգարո» թերթի տվյալներով, հիշյալ սայքը զուգակցված է Ավստրալիայում:

Սուլեյման Աբու Ղայթը ընդհանուր է անցել 2001 թ. նոյեմբերի

հակաաֆղանական ռազմարշավից ի վեր: Իր ելույթում նա բեն Լադենի կողմնակիցներին կոչ է անում «լրջորեն պատրաստվել հաջորդ փուլին, որը կլինի առավել կարեւոր եւ լուրջ»: «Յարվածը է բեռնանու դեմ օգտագործելու սարսափի զենքը՝ աշխարհում ամենուրեք ծեծկարելով կայծակնային ենթարկելով գործողություններ: Փնտրանի իրենց արտահան չդնեն զգա ցամաքում, ծովում կամ օդում», ասում է հայտնի ահաբեկիչը:

Մ. Բ.

Կիպրոս. Վասիլիուն համոզված է, որ Կիպրոսը կմիանա Եվրամիությանը

«Կասկած չկա, որ Կիպրոսն առաջիկա հինգշաբթի օրը կիրավիճի անդամակցելու Եվրամիությանը», ասաց կղզու բանակցային գործընթացի գլխավոր ներկայացուցիչ, հանրապետության նախկին նախագահ Ջորջ Վասիլիուն Բրյուսելից իր վերադարձի առիթով իրավիճակը մամուլի ասուլիսի ընթացքում, հաղորդում է Նիկոսիայից «Ազգի» հասուկ թղթակից Ջորջ Տեր-Բարքոնը:

Կիպրոսն առաջինն է եղել դիմորդ տասը երկրներից, որ բանակցային գործընթացի բոլոր 31 հողվածները բավարարել է եւ, անկախ քաղաքական խնդիրների լուծումից, իրավիճակելու է կոմպենսացիոն զգացողություն: Այս խոստումնեն սկիզբը նշանակում է, որ պարզին հնարավորություններ կստանան պաշտոնական ու պատմական այցելուներ մասնակցությունը կանգնեցնի հարկ ու խաղաղության:

Իրեն ուղղված հարցերին պատասխանելով, Վասիլիուն շեշտել է, որ Կիպրոսի հարցի լուծումը երբեք այսչափ լուրջ քննարկումների առարկա չի դարձել, որեւէ այն. «Ու միայն ժամանակն է, երբ եվրամիությունը ղեկավարները զգում են, որ Թուրքիան սպրված է ստեղծ պայ, որը շարունակ կարողանա ծանր բեռը իր գանկալությունը», որ հանրապետության սկզբնադրաւորները ենթակայով է իրավիճակը միասնական եվրոպականը, բացի հարևանությունից ամերիկական գտնվող բրիտանական ռազմական բազաների:

Պաղեստինի առաջնորդին կրկին արգելվում է մեկնել Բեթղեհեմ

Իսրայելի ղեկավարությունը երեկ հայտարարեց, որ Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթին այս տարի էլ չի թույլատրում մասնակցել Բեթղեհեմի Սբ. Ծննդյան տոներին: Անցած տարի, թեւակոխ է կարգավորական խորհրդակցության մեծ ծննդյան գործարկից Իսրայելի կառավարության վրա, Արաֆաթը չմեկնեց Բեթղեհեմ: Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնը նման որոշումը բացատրում է հետեւյալ պատճառով, թե Արաֆաթը չի փորձում կանխել պաղեստինցի զինյալների ահաբեկչական գործողությունները: Ի դեպ, 1995 թ.-ից Բեթղեհեմը հանձնել է Պաղեստինի վարչակազմին կառավարմանը, եւ այդ ժամանակվանից միայն անցած տարի Արաֆաթը չի մասնակցել Սբ. Ծննդյան տոներին Բեթղեհեմից դուրս:

«Ես պատասխան եմ լինել այնտեղ», մի քանի օր առաջ լրատվամիջոցներին ասաց նա: Իսրայելի պաշտոնական աղբյուրները վկայում են, որ արգելումը որոնվում վերանայվելու որեւէ զործարկը չի նկատելի, քանի որ Արաֆաթին ուղղված են է նույն մեղադրանքները: Արաֆաթը, իհարկե, հերքում է այն եւ ասում, որ այս տարի կարծես թե ավելի մարտական է տրամադրված:

Իսկ Պաղեստինի վարչակազմի ներկայացուցիչ Սաիբ Էրեկաթը հայտարարել է, որ «Արաֆաթին իր ժողովրդի հետ տոնակատարությունից զրկելը, Իսրայելի իրավունքում է ավելի է ուժեղացնելու պաղեստինցիների ատելությունը»:

Արդեն 17 օր Բեթղեհեմում պարետային ժամ է հայտարարված: Այնտեղ տեղակայված են իսրայելական զորքեր: Եթե պարետային ժամը դադարեցնելու որոշում չկայացվի, ապա հազարավոր ուխտավորներ եւ զբոսաշրջիկներ կզրկվեն քաղաք մտնելու հնարավորությունից, եւ այդպիսով կխափանվեն հանդիսավոր արարողությունները:

Սրա այս հարցի քննարկմանն էլ կնվիրվեն լռելյան պաշտոնյաների հանդիպումը Իսրայելի նախագահ Մոշե Ցացավի եւ Յորդի պապի բանակցությունները Վաշինգտոնում:

Ռ. Պ.

Մշակույթ

Քըրքորյանի ժամանակը

Վեց տարի առաջ սարոյանական Թոռ Թրեյսիի խնդրությունն իջավ վրաս եւ նամակ գրեցի աշխարհահռչակ մեծահարուստ Քըրք Քըրքորյանին, որը տպագրվեց նաեւ իմ հեղինակած «Մարինա» գրքում որպես վերջաբան. «Ձեր բոլոր գործերը վերջացրեք, եկեք մի քանի օրով Գառնիի ձոր գնանք, հրաշալի, սառը ջուր խմենք, ծնողներիս հետ կծանոթանաք, թոռներիս, զավակներիս, ընկերներիս հետ, իմ վեպերն ու վիպակները կկարդաք ու եթե ցանկություն կունենաք կտանք տպագրության: Բայց իմ գրածներից առավել մեծ գործեր կան: Դրանց տեր ու հովանավոր դարձեք, եթե ցանկություն կունենաք: Էնքա՜ն հրաշալի գրքերի ձեռագրեր կան... Աշխարհը կզարմանա, եթե այդ գրքերը կարդա: Կասեն, այսքան փոքրաթիվ են հայերը, բայց ի՜նչ հրաշալի բաներ են ստեղծում: Ես ի՜նչ գրողներ, նկարիչներ, երաժիշտներ կան հայերի մեջ. Աստված, չէինք էլ իմացել...»:

Գիրս, նամակս գրողական խենթություն էր, թեեւ համոզված չեմ, որ նամակս հասավ հասցեատիրոջը: Բայց հավանաբար հասել էր, որ այսօր «Լինսի» հիմնադրամն է գործում իմ երկրում, մի հիմնադրամ, որի տերը մեր մեծ հայրենակիցն է:

Շատ ենք խոսում ու գրում «Լինսի» հիմնադրամի մասին, շատ հաճախ չհիշատակելով այս մեծ հայի Քըրք Քըրքորյանի անունը:

Բացի բազմաթիվ սոցիալական, տնտեսական գործունեությունից մեր ժամանակների Մանթաշովի Հայաստան ուղարկած գումարները ծախսվում են հատկապես մշակութային ծրագրերի իրականացման համար: Ինչքա՞ն ժամանակ պետք կլիներ, որ մենք փող գտնեինք մշակույթի օջախների վերականգնման համար: Ինչքա՞ն գումար էր հարկավոր, որ կարողանայինք արմատական նորոգում կատարել Մատենադարանում, Հայաստանի ազգային պատկերասրահում, Մարտիրոս Սարյանի, Եղիշե Չարենցի տուն-թանգարաններում, մեր թատրոններում: Քըրք Քըրքորյանի շնորհիվ հիմա հիմնավորապես նորոգվել կամ շարունակվում են նորոգվել մեր հոգեւոր մշակույթի այդ կենտրոնները:

Անշուշտ, միայն «Լինսի» հիմնադրամը չէ մշակութային օջախների վերականգնման համար ներդրումներ անում: Ֆինանսական զգալի հոսքեր են ստացվում նաեւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամից, Սոցիալական ներդրումների հիմնադրամից, պետբյուջեից: Մեծ են նաեւ մեր սփյուռքահայ մյուս բարեկամների ներդրումները մշակույթի ոլորտում արմատական փոփոխություններ կատարելու համար: Բերեմ թեկուզ մեկ օրինակ. սփյուռքահայ Հարութ, Նար, Շահե Խաչատուրյանները հիանալի մշակութային կենտրոն են ստեղծել Գյումրիում, որը կոչվում է նրանց մոր Գոհարի անունով: Վերջերս մեր զրույցի ժամանակ պրն Շ. Խաչատուրյանն ասաց. «Ոգեղենով ենք ապրել դարեր շարունակ: Ոգեղենով պիտի ապրենք նաեւ այսուհետ: Սրա համար այս կենտրոնը ստեղծեցինք: Ու կստեղծենք նաեւ ուրիշները...»:

Հաճախ եմ լինում Գյումրիում, Սպիտակում, Ստեփանավանում, նախկինում «աղետի գոտի», իսկ այսուհետեւ՝ «զարգացման գոտի» կոչվող տարածքում: Ու շատ հաճախ հոլովվում է «Լինսի» հիմնադրամ, Քըրք Քըրքորյան անունները: Եվ դա պատահական չէ: Սոսկ պաշտոնական տեղեկատվությունն ամեն ինչ է ասում:

Այս տարի կառուցվեց եւ շահագործման հանձնվեց Իսահակյանի տուն-թանգարանը, ընթացքի մեջ են Մերկուրովի, Ասլամազյան քույրերի տուն-թանգարանների վերականգնման աշխատանքները, հիմնանորոգվում է Աբեղյանի անվան թատրոնի շենքը: Ջաջուռում կառուցվում է Մինասի տուն-թանգարանը, Վանաձորում ավարտին է մոտենում մշակույթի տան վերականգնումը, որը հավանաբար կավարտվի օրերս: Սկսված է Ստեփանավանի մշակույթի տան վերականգնումը: Ծրագրված է եկող տարի վերականգնել Իջեւանի եւ Նոյեմբերյանի մշակույթի տները: «Լինսի» հիմնադրամը մեծ ներդրումներ է կատարել այս ծինությունների մի մասի համար:

Մեր վերջին հանդիպման ժամանակ Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը անչափ բարձր գնահատեց «Լինսի» հիմնադրամի գործունեությունը. «Մեր մարզում հսկայական աշխատանք կա անելու մշակույթի ոլորտում, ասաց մարզպետը: Պատկերացրեք, մարդիկ այսօր նույն խստապահանջությամբ նաեւ ակումբներ, զվարճանքի վայրեր են ցանկանում ունենալ: Ու հուսով եմ, որ մեկ-երկու տարի հետո մենք կկարողանանք նաեւ այդ հարցերը լուծել»:

Կյանքը շարունակվում է: Ու պիտի շարունակվի հային վայել, հային հատուկ, պիտի շարունակվի նաեւ մշակութային կյանքի համաչափ ծաղկումով: Մենք ուրիշ ճանապարհ չունենք:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Համակարգչային խաղերն «արգելակում են» ուղեղը

Համակարգչային դաժան խաղերն անմիջական ազդեցություն են գործում դեռահասների գլխուղեղի ակտիվության վրա: Խոսքը հատկապես այն դեռահասների մասին է, որոնք արդեն վարքագծի խանգարումներ ունեն: Ինչպես պնդում են ամերիկացի գիտնականները, փոփոխություններն ի հայտ են գալիս բջջային մակարդակով եւ հանգեցնում նյարդային բջիջների միջեւ ազդակների փոխանցման խախտմանը եւ ուղեղի աշխատանքի դանդաղեցմանը:

Հետազոտությունն անցկացվել է Ինդիանայի համալսարանի բժշկության ֆակուլտետի դոկտոր Վինսենթ Մեթյուսի գլխավորությամբ: Մասնակցել են վարքագծի խանգարումներ եւ դաժանության հակում ունեցող 19 դեռահասներ եւ 19 առողջ դեռահասներ: Ուղեղի ակտիվությունը պարզելու նպատակով գիտնականները կիրառել են ֆունկցիոնալ մագնիսառեզոնանսային տոմոգրաֆիա:

Վարքագծի խանգարումներ ունեցող երեխաների մոտ սկզբում նվազել է գլխուղեղի կեղեւի ճակատային մասի ակտիվությունը, որը մասնավորապես կարգավորում է հույզերը եւ ինքնատիրապետումը: Այդ մասի ակտիվությունն էլ ավելի է նվազել դաժան խաղի տեսագրության ցուցադրումից հետո: Գիտնականների կարծիքով, դաժան խաղերը բթացնում են դաժան վարքագծի իրական հետեւանքների գնահատման կարողությունը:

Համակարգչային ավտոմրցարշավի եւ դաժան խաղի նկատմամբ արձագանքները համեմատելիս գիտնականներն արձանագրեցին, որ առողջ երեխաների ուղեղների ճակատամասում եւս նկատվում է ակտիվության թուլացում: Փոփոխություններն առանձնապես զգալի էին այն երեխաների մոտ, որոնք օրական մի քանի ժամ անցկացնում են համակարգչի էկրանի առջեւ, նախընտրելով սպանություններով ու բռնություններով լի «խաղերը»:

Հետազոտության արդյունքները ներկայացվել են ճառագայթաբանների հյուսիսամերիկյան գիտական ընկերությանը:

Պ. Ք.

Վան Գոգի թանգարանից 2 նկար են գողացել

Դեկտեմբերի 7-ին հանդուգն կողոպուտ է իրականացվել Ամստերդամում՝ Վան Գոգի թանգարանում, որն ամփոփում է մեծ նկարչի գործերի խոշորագույն հավաքածուներից մեկը: Ամստերդամի ոստիկանության տվյալները վկայակոչելով, BBC-ն հաղորդել է, որ շաբաթ առավոտյան գողերը թանգարան են մտել տանիքից եւ հափշտակել «Ծովային բնանկար Շեւենինգենում» (1882) եւ «Նյուենենի եկեղեցուց դուրս գալը» (1885) կտավները:

Կորուստը հայտնի է դարձել առավոտյան ժամը 8-ին՝ թանգարանի բացումից 2 ժամ առաջ: Թանգարանը շատ լավ պահպանվում է ինֆրակարմիր ճառագայթներով, հսկողության տեսախցիկներով եւ այլն: Ուստի ոստիկանությունն առայժմ դժվարանում է որեւէ վարկած առաջ քաշել: Գողացված կտավների արժեքն անհայտ է, բայց, անկասկած, խոսքը միլիոնավոր դոլարների մասին է:

Պ. Ք.

ԳՈՒՅԺ

Այլեւս չկա Էդմոն Ավետյանը

Այսօր մենք վերջին հրաժեշտը կտանք մեր օրերի մեծագույն փիլիսոփաներից ու լեզվաբաններից մեկին՝ Էդմոն Ավետյանին, մի մարդու, որը տառապեց բռնատիրության բոլոր կարգի ժամանակներում, ավելին՝ ըստ արժանվույն չճանաչվեց ժամանակակիցների կողմից: Նա իր կյանքն ապրեց անհեթեթ մի երկրում, ուր տրակտորիստը պիտի դառնար ակադեմիկոս, նախարարը պիտի գրքեր տպագրեր կամ ղեկավարեր գիտնականներին: Իսկ փիլիսոփա Էդմոն Ավետյանին պետք է բանտարկեին նաեւ նրա համար, որ հակասովետական գրականություն էր պահում եւ տարածում: Իսկ այս «հակասովետական» գրականությունը... Դալի բառարանն էր:

Էտիկի բաներ:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Գրաքննությո՞ւն

Պատերազմ... գրքերի դեմ

Ամերիկյան «Նյուզուիք» հանդեսի դեկտեմբերի 2-ի համարում ռուս գրող Վիկտոր Երոֆեյեւը մտահոգություն է հայտնում, որ Ռուսաստանում երբեմնի «վատ օրերը» կարող են վերադառնալ՝ հատկապես ռուս գրողների համար: Թարգմանաբար ներկայացնում ենք հոդվածն այն վերապահությամբ, որ վերջին շրջանում արեւմտյան մամուլը նոր արշավ է ձեռնարկել Պուտինի Ռուսաստանի դեմ եւ այս հրապարակումը կարող է դիտարկվել նաեւ այդ համատեքստում:

«Ասում են ամեն նոր բան հնի ու մոռացվածի վերահայտնությունն է», գրում է նա ու շարունակում. «Ռուսական մշակութային կյանքում այս տարի մի սկզբունք վերահայտնվեց, որը վաղուց մոռացված էր, այն, որ գրականությունը կարող է լինել «օգտակար» կամ «վնասակար» եւ «վտանգավոր»: Հայտնագործողները «Իդուշչիե վմեստե» (Միասին քայլողները) երիտասարդական կազմակերպության ներկայացուցիչներն են, որոնք մոտ 100 հազար անդամ ունեն իրենց շարքերում: Ինչպես իր նախորդ՝ գաղափարական եղբայր կոմսոմոլին, սրան եւս պաշտպանում է (եւ երեւի նաեւ ֆինանսավորում, չնայած Կրեմլը եւ կազմակերպության ղեկավարները ժխտում են այդ հանգամանքը) նախագահ Պուտինի վարչակարգը:

Իսկ ովքե՞ր են արտադրում նման թունավոր գրականություն: Վերոհիշյալ կազմակերպության անդամները կենտրոնացել են հիմնականում երեք հայտնի գրողների վրա, որոնց թվում է նաեւ այս տողերի հեղինակը: «Իզվեստիա» թերթից իմացա, որ ինձ նոր Ռուսաստանի թիվ 1 թշնամին են համարում: Նման վերաբերմունքը երեւան եկավ անցյալ ապրիլի 17-ին, երբ ես Տվերսկայա փողոցի գրախանութում կազմակերպել էի իմ նոր գրքի շնորհանդեսը եւ գրքեր էի ստորագրում: Ուր շարքային խմբավորումներ հանկարծակի հայտնվեցին եւ սկսեցին գրել ընթերցողներին «դուրս կորեք երկրից» բացականչություններով:

Այս հարցում ես մենակ չեմ: Տարվա սկզբին գրող Վիկտոր Պելեւինի տան առաջ նույն կազմակերպության անդամներն իր գրքերի հսկայական կույտ էին առաջացրել: Բոլորի վրա գրված էր՝ վերադարձնել հեղինակին: Պարզվեց, որ նրանք բոլոր գրախանութներից եւ կրպակներից հավաքել էին նրա գրքերը, որպես «վտանգավոր գրականություն»: Նա հեղինակ է «Պ սերունդ» գրքի, որը մեծ ժողովրդականություն է վայելում երիտասարդ սերնդի շրջանակներում: «Պ-Ն» պետսի բառի սկզբնատառն է:

Երրորդ թիրախը Վլադիմիր Սորոկինն է: Հունիսին «Իդուշչիե վմեստե» անդամները, որի ղեկավարն է Վասիլի Յակիմենկոն (Պուտինի վարչակազմի նախկին անդամ), Մեծ թատրոնի առաջ մի փոս փորեցին եւ նրա գրքերի վրա քլորաջուր լցրեցին՝ բողոքելով այն պայմանավորվածության դեմ, որ նա ձեռք էր բերել Մեծ թատրոնում օպերա բեմադրելու համար:

«Այս բոլորը ցույց է տալիս, որ կյանքը կարծես վերադառնում է կոմունիստական ժամանակների փորձություններին, երբ ինձ վտարեցին գրողների միությունից 1979-ին՝ «Մետրոպոլ» ալմանախը հրատարակելու գործում իմ ունեցած առնչության համար», ասաց ինձ այդ առթիվ Սորոկինը:

Երիտասարդ կազմակերպության սանձազերծած այս արշավը մեր դեմ

իրականում նշանակալիորեն խթանել է մեր գրքերի վաճառքը, բայց հրատարակիչները սկսում են ավելի զգուշավոր լինել եւ հետագայում չհրատարակել նման «վտանգավոր» գրողների հատորները: Խնդիրն այն է, որ մենք նոր ձեւի ռուսական գրականություն ենք մշակում: Տուրգենեւի «Հայրեր եւ որդիներում» Բազարովը բացատրում է, որ «մարդն ընդհանրապես լավն է, հանգամանքներն են վատը»: Մեր գրականությունը համարձակվում է ասել, որ այդ վատ հանգամանքները ստեղծվում են մեր՝ ռուս ժողովրդի կողմից: Սա երեւի դուր չի գալիս կազմակերպության անդամներին, որոնք «հայրենասիրաբար անաղարտ են ցանկանում պահել մեր գրականության ավանդական իմիջը»:

Հոդվածի վերջում Վիկտոր Երոֆեյեւը հայտնում է, որ սեպտեմբերին «Վրեմյա ՄՆ» թերթում նախագահ Պուտինին ուղղված բաց նամակ է հրապարակվել, սակայն վերջինս երկու շաբաթ հետո անցկացրած մամուլի ասուլիսում իրեն ոչ մի առնչություն չվերագրելով այս կազմակերպության հետ, նշել է, որ կողմերն իրենք պետք է խնդիրը պարզեն:

«Զարմանալիորեն ֆաշիստական գաղափարները Ռուսաստանում գրավում են երիտասարդներին: Ասված չանի, որ նրանք մեզ այնքան հալածեն, որ ստիպված լինենք մեր հայրենիքից դուրս՝ արտասահմանում ապրել եւ վայելել մեր հռչակը, ճիշտ այնպես, ինչպես ժամանակին գերմանացի գրողներն էին ստիպված անել», եզրակացնում է հոդվածի հեղինակը:

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

«Բանանցի» ելույթները թվերով եւ փաստերով

■ Ֆուտբոլի ՀՀ 11-րդ առաջնությունում «Բանանցը» 22 հանդիպումներում վաստակեց 50 միավոր (+16=2-4, 43-15) եւ իր պատմության մեջ 3-րդ անգամ դարձավ բրոնզե մրցանակակիր:

■ Թիմն ավելի հաջող հանդես եկավ 2-րդ շրջանում (9 հաղթանակ, 2 պարտություն)՝ վաստակելով 27 միավոր:

■ Առաջնությունում «Բանանցը» տոնեց 8 անընդմեջ հաղթանակ, այդ ցուցանիշով զիջելով միայն չեմպիոնին (13 հաղթանակ): 9 խաղ անընդմեջ թիմը պարտություն չի կրել:

■ «Բանանցի» հաշվին գրանցվեց խոշոր հաշվով 4 հաղթանակ: Ամենախոշոր հաշվով հաղթանակը թիմը տոնեց «Լոռու» նկատմամբ (10-0): «Բանանցն» այն 5 թիմերից մեկն էր, որ խոշոր հաշվով չպարտվեց:

■ 22 հանդիպումներից 11-ում թիմի դարպասն անառիկ է մնացել: Միայն 4 խաղում «Բանանցի» ֆուտբոլիստները գոլ չեն խփել:

■ Թիմի պաշտպանությունն ամենահուսալիներից էր. 22 խաղում «Բանանցը» բաց է թողել ընդամենը 15 գոլ, միջինը մեկ խաղում 0,68 գոլ: Նշենք, որ բոլոր 22 խաղերում թիմի դարպասն անփոփոխ պաշտպանել է Կարեն Բաբայանը, որը միջինը մեկ խաղում բաց թողած գոլերի թվով չնչին չափով է զիջում լավագույն արդյունքն ունեցող «Փյունիկի» դարպասապահ Անդրանիկ Ղարագյոզյանին (0,66 գոլ):

■ Թիմը ստացել է 3 11 մ հարվածի իրավունք, որոնք իրացվել են Տիգրան Եսայանի (2 անգամ) եւ Եղիշե Մելիքյանի կողմից: Նույնքան անգամ էլ «Բանանցը» պատժվել է 11 մ հարվածով, որոնք ավարտվել են դարպասի գրավումով:

■ «Բանանցում» հանդես եկած 26 ֆուտբոլիստներից 15-ը դարձել են գոլերի հեղինակներ: Թիմի լավագույն ռմբարկուն Տիգրան Եսայանն է՝ 11 գնդակ:

■ Մրցաշրջան-2002-ում «Բանանցում» հանդես եկած ֆուտբոլիստների ցուցանիշներն այսպիսին են.

Կարեն Բաբայան	22 խաղ (-15 գոլ)
Եղիշե Մելիքյան	21 (5)
Արա Ոսկանյան	19
Տիգրան Եսայան	18 (11)
Արարատ Առաքելյան	17 (2)
Վահե Դավթյան	17 (1)
Ֆելիքս Խոջոյան	16 (2)
Արթուր Մինասյան	16 (1)
Սերգեյ Առաքելյան	14 (1)
Կարեն Նավոյան	13 (3)
Գագիկ Սիմոնյան	13 (3)
Տիգրան Ղարաբաղցյան	13 (2)
Արմեն Գրիգորյան	12 (1)
Հայկ Բաբայան	12
Վարազդատ Ավետիսյան	11 (2)
Արկադի Դոխոյան	11
Ռաֆայել Նազարյան	10
Վահան Արզումանյան	10
Գոռ Աթաբեկյան	9 (1)
Հայկ Հակոբյան	8 (7)
Սուրեն Սարգսյան	8
Արտակ Մինասյան	8
Լեւոն Հայրապետյան	8
Արթուր Ոսկանյան	3 (1)
Հայկ Նարիմանյան	2
Էմիլ Մեսրոպյան	2

Ադրբեջանի հավաքականների նկատմամբ կարող են պատժամիջոցներ կիրառվել

Դեկտեմբերի 17-ին Մադրիդում կայանալիք ՖԻՖԱ-ի գործկոմի նիստում կքննարկվի Ադրբեջանի ֆուտբոլի հավաքականների նկատմամբ պատժամիջոցներ կիրառելու հարցը: Այս մասին տեղյակ է պահվել Ադրբեջանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի ղեկավարությանը: Պատճառը երկրի ֆուտբոլային ակումբների եւ ֆեդերացիայի միջեւ ծագած կոնֆլիկտի հետեւանքով ֆուտբոլի առաջնության ընդհատումն է: Մի շարք թիմեր հրաժարվել են առաջնությանը մասնակցելուց: ՖԻՖԱ-ն մեկ անգամ արդեն փորձել է հարթել կոնֆլիկտը: Սեպտեմբերի 20-ին Ցյուրիխում ՖԻՖԱ-ի, ՈւԵՖԱ-ի, Ադրբեջանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի եւ մի շարք ակումբների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ համաձայնագիր էր ստորագրվել: Հնարավոր է, որ գործկոմի նիստում որոշում կայացվի Ադրբեջանի հավաքականներին եւ ակումբներին միջազգային հանդիպումներ անցկացնելու հնարավորությունից զրկելու մասին:

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Աէրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա
Հեռ.՝ 41206

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստոմյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112

Ալս Էրգրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140

Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837, 277814

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Չարենցի 8/19
Հեռ.՝ 581578, 566448

Արմբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 542125

Բոնուս բրոք ՓԲԸ
ք. Երեւան, Տիգրան Մեծի 7
Հեռ.՝ 540223

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32/16
Հեռ.՝ 544657, (09)400699

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532815

ԷՍ ԿԱԲՐՈՔ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Գայի պող. 57, բն. 15
Հեռ.՝ 640804

Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության փող.49/2
Հեռ.՝ 620600

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ազատամարտիկների 7
Հեռ.՝ 526417, 569680

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ 23109, 30868

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 544527

Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24/5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

2002 թ. դեկտեմբեր 9-ի առեւտրային նստաշրջան

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

Թողարկող Issuer	Հապ.** ABBR	Ցուցակ Listed	Առք* Bid: լավագույն գին Best price	Առք* Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Առք* Bid: Քանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: Քանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: Նվազ. գին Day low	Կատարված գործարքներ Transactions: Առավ. գին Day high	Կատարված գործարքներ Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Կատարված գործարքներ Transactions: Արժեթղթ. Քանակ Total qnt.	Ծավալ Volume
						58.000.0	58.000.0	7					
ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ	ASHBP1	B											
ՀԱՅԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	HELM	B	35.0	35.0	2.000	39.8	41.7	174.280	35.0	35.5	35.2	7.033	247.705.0
									5.500.0	5.500.0	5.500.0	25.560	
ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԿ	ZHBK	B											
140 580 000.0									700.0	700.0	700.0	3.566	2.496.200.0
ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԿ	ZHBKP4	B											

* Չբավարարված գնման/վաճառքի (պահանջարկի/առաջարկի) հայտերը առեւտրային նստաշրջանի փակման դրությամբ:
** 4 նիշից բաղկացած հապավումը բաժնետիրական ընկերության հասարակ անվանական բաժնետոմսի հապավումն է: Արտոնյալ բաժնետոմսի դեպքում 4 նիշից հետո նշվում է P: ՍՊԸ-ի բաժնեմասի դեպքում 4 նիշից հետո նշվում է CO: Տեղեկությունները ներկայացվում են ՀՖԲ-ում ցուցակված այն արժեթղթերի վերաբերյալ, որոնցով եղել առեւտրային նստաշրջանի արդյունքում գրանցվել է գնման/վաճառքի հայտ կամ գործարք: Բոլոր գները ներկայացված են ՀՀ դրամով:
ՀՖԲ-ում ցուցակված բոլոր արժեթղթերի գնանշման ամփոփ արդյունքները հրապարակվում են ամսական կտրվածքով յուրաքանչյուր ամսվա առաջին աշխատանքային օրը:
Այլ տեղեկություններ հրապարակվում են ինտերնետային էջում www.armex.am
© Armex

Վիճակահանությունն անվանեց մասնակիցներին

Շվեյցարական Նիոն քաղաքում կայացել է կանանց ֆուտբոլի 2005 թ. Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի մասնակիցների վիճակահանությունը, որոնք բաժանվել են 7 խմբի: Ընդ որում, մրցակարգի համաձայն, Անգլիայում կայանալիք եզրափակիչ փուլի 7 ուղեգրերը վիճարկելու են միայն 1-4-րդ խմբերի թիմերը, իսկ 5-7-րդ խմբերում ընդգրկված հավաքականները պայքար են մղելու ընտրական հաջորդ մրցաշարին մասնակցելու իրավունք ստանալու համար: Հայաստանի հավաքականն, ելնելով վարկանիշից, ընդգրկվել է 7-րդ խմբում, որտեղ նրա մրցակիցներն են Սլովակիայի, Հունաստանի, Ավստրիայի ընտրանիները: Այնպես որ, մեր հավաքականը հենց սկզբից զրկվել է եզրափակիչի ուղեգրերի համար պայքարելու հնարավորությունից. Ընտրական 1-4-րդ խմբերի հաղթողներն իրավունք կստանան հանդես գալու Եվրոպայի առաջնությունում: Մնացած 3 ուղեգրերը կվիճարկեն 1-4-րդ խմբերում 2-րդ տեղը զբաղեցրած 4 հավաքականները եւ 3-րդ տեղ գրաված թիմերի մեջ լավագույն արդյունքի հասած 2 ընտրանիները, որոնք վիճակահանությամբ զույգեր կկազմեն:

Ներկայացնենք ընտրական մյուս խմբերի կազմերը.

1-ին խումբ. Շվեդիա, Իտալիա, Ֆինլանդիա, Շվեյցարիա, Հարավսլավիա, 2-րդ՝ Նորվեգիա, Դանիա, Իսպանիա, Հոլանդիա, Բելգիա, 3-րդ՝ Ռուսաստան, Հունգարիա, Իսլանդիա, Լեհաստան, Ֆրանսիա, 4-րդ՝ Գերմանիա, Ուկրաինա, Պորտուգալիա, Չեխիա, Շոտլանդիա, 5-րդ՝ Ռումինիա, Իռլանդիա, Մալթա, Բոսնիա, Խորվաթիա, 6-րդ՝ Բելառուս, Իսրայել, Էստոնիա, Ղազախստան, Ուելս:

«Յուվենտուսի» անդրանիկ պարտությունը

Ֆուտբոլի Իտալիայի առաջնության 13-րդ տուրի գլխավոր անակնկալը «Բրեշիայից» «Յուվենտուսի» կրած պարտությունն էր, որն առաջինն էր ընթացիկ մրցաշրջանում: Մինչեւ խաղի 78-րդ րոպեն դարպասներն անառիկ էին մնացել, սակայն խաղավերջում Շոպի եւ Տարեի հարվածներից հետո «Բրեշիան» շահեց հանդիպումը: Այս պարտությունից հետո «Յուվենտուսը» նահանջեց 4-րդ հորիզոնական: Իսկ առյուծակը 29 միավորով գլխավորեց «Միլանը»՝ սեփական հարկի տակ 1-0 հաշվով հաղթելով «Ռոմային»: Միակ գնդակը խփեց Ֆիլիպպո Ինձագին: «Միլանը» շրջանցեց «Լացիոյին» (28 միավոր), որը «Ինտերի» հետ խաղում ծեծից բաց թողեց հաղթանակը (3-3): Արդեն առաջին 37 րոպեներին Կլաուդիո Լոպեսը 3 անգամ գրավեց «Ինտերի» դարպասը: Բայց ինչպես պարզվեց հետագայում, 3-0 հաշիվը դեռեւս հաղթանակ չէր: «Ինտերի» ֆուտբոլիստները կարողացան խուսափել պարտությունից: «Ինտերը» 27 միավորով հանգրվանել է 3-րդ հորիզոնականում: Տուրի մյուս խաղերի արդյունքներն են. «Պարմա»-«Ռեջինա»՝ 2-0, «Մոդենա»-«Կոմո»՝ 1-1, «Ուդինեզե»-«Էմպոլի»՝ 2-1, «Պերուջա»-«Պյաչենցա»՝ 0-0, «Կյեւո»-«Բոլոնիա»՝ 0-0: «Թորինո»-«Ատալանտա» հանդիպումը հետաձգվել է:

Պրեմիեր-լիգայում փոփոխություններ են սպասվում

Ռուսաստանում ֆուտբոլային մրցաշրջանը դեռ նոր է ավարտվել, սակայն արդեն ամբողջությամբ հայտնի է հաջորդ մրցաշրջանի ուրվագիծը: Պրեմիեր-լիգայի առաջնությունը կմեկնարկի մարտի 15-ին, վերջնագիծը կհասնի նոյեմբերի 1-ին: Հաջորդ մրցաշրջանից պրեմիեր-լիգայի թիմերը կվիճարկեն երկու նոր մրցանակ՝ ՌԴ Սուպերգավաթը եւ լիգայի գավաթը: Սպասվող փոփոխությունների մասին տեղեկացրել է պրեմիեր-լիգայի նախագահ Վիտալի Մուտկոն: Նախ, երկրի գավաթի խաղարկությունում, 1/16 եզրափակիչից սկսած մրցակիցները հանդիպելու են երկու անգամ: Լիգայի գավաթի հանդիպումները հիմնականում կանցկացվեն առաջնությունում հայտարարված ընդմիջումների ժամանակ, երբ երկրի հավաքականը կնախապատրաստվի մրցախաղերի: Լիգայի գավաթի մրցաշարին կմասնակցեն պրեմիեր-լիգայի բոլոր 16 ակումբները, իսկ առաջին հանդիպումները կկայանան մարտի 29-ին եւ ապրիլի 2-ին: Սուպերգավաթը կվիճարկեն երկրի չեմպիոն «Լոկոմոտիվն» ու գավաթակիր ԲԿՄԱ-ն: Այդ խաղը նշանակված է մարտի 8-ին, որով կսկսվի ֆուտբոլային մրցաշրջանը Ռուսաստանում: Թույլատրվում է պաշտոնական հանդիպումներ անցկացնել մարզադաշտերում 4-րդ եւ բարձր սերնդի ծածկույթների վրա:

Նախատեսվում է փոփոխության ենթարկել նաեւ չեմպիոնի կոչման համար անցկացվող լրացուցիչ մրցախաղի մրցակարգը: Կա 2 առաջարկ: ՌԴ ֆուտբոլային միության նախագահ Վյաչեսլավ Կոլոսկովի տարբերակում հավասար միավորների դեպքում նախ պետք է հաշվի առնվեն ընդհանուր հաղթանակների թիվը, ապա նաեւ անձնական հանդիպումների արդյունքը: Եվ միայն դրանց հավասարության դեպքում է հարկավոր լրացուցիչ խաղ անցկացնել: Իսկ ԲԿՄԱ-ի նախագահ Եվգենի Գիների կարծիքով, ըստ հերթականության պետք է հաշվի առնվեն ընդհանուր հաղթանակների քանակը, խփած եւ բաց թողած գնդակների տարբերությունը, խփած գնդակների քանակը եւ անձնական հանդիպումների արդյունքները, որից հետո դժվար թե լրացուցիչ խաղի հարկ լինի: Փոփոխություն է պատրաստվում նաեւ լեգեոներների թվի սահմանափակման վերաբերյալ, բայց նորամուծությունը 2005 թ.-ից շուտ չի մտցվի, քանի որ ակումբները ներկայումս երկարաժամկետ պայմանագրեր ունեն կնքած լեգեոներների հետ:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը

մրցութային կարգով աշխատանքի է հրավիրում

■ **Կաբսայաստան հնոցապանի**

Թեկնածուները պետք է ունենան միջնակարգ մասնագիտական կրթություն, կաթսայատան շահագործման իրավունքի վկայական եւ առնվազն երկու տարվա համապատասխան աշխատանքային փորձ:

Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ կրթության ու աշխատանքային փորձի մասին տեղեկություններ եւ կաթսայատան շահագործման իրավունքի վկայական: Փաստաթղթերն ընդունվում են:

Դիմել ՀԱՀ-ի կադրերի բաժին, հետեւյալ հասցեով՝ Մարշալ Բաղրամյան 40 պող., 50ա սենյակ:

Մենք նվիրում ենք Ձեզ 2.5%

Նոր տարվա կապակցությամբ Յունիբանկը անակնկալ է պատրաստում իր հաճախորդների համար: Այժմ դեկտեմբերի 1-ից մինչեւ հունվարի 1-ը Դուք կարող եք շահավետ կերպով ներդնել Ձեր միջոցները 6 ամիս ժամկետով եւ առաջվա տարեկան 9% անապահովի կամ 9.5%-ի փոխարեն ժամկետի վերջում ստանալ 11.5% կամ 12% համապատասխանաբար:

Դրամական փոխանցումներ
Ռուսաստանից Հայաստան
Հայաստանից Ռուսաստան,
ինչպես նաեւ ՈՒկրաինա, Մոլդովա և Վրաստան

«Յունիստրիմը» դրամական փոխանցումների համակարգ է, որը հնարավորություն է տալիս ֆիզիկական անձանց փոխանցել գումարը առանց բանկային հաշվի բացման:

ՀՈՒՍԱԼԻ, ԸՏԱՊ, ԷԺԱՆ

2 ժամվա ընթացքում Ձեր հարազատներն ու մերձավորները կարող են ստանալ դրամական փոխանցումը Հայաստանում, Ռուսաստանում կամ Լեռնային Ղարաբաղում ընդամենը 1 % միջնորդավճարով: «Յունիբանկն» այսօր ձեզ համար բացել է անմիջական ֆինանսական պատուհան դեպի Ուկրաինա, Վրաստան և Մոլդովա: Դուք կարող եք ձեր դրամը փոխանցել եւ ստանալ.

«Ուկրսիբբանկի» միջոցով (ՈՒկրաինա)՝ վճարելով փոխանցման գումարի ընդամենը 2 տոկոսը

«Կովկասիոնի» բանկի միջոցով (Վրաստան) վճարելով փոխանցման գումարի ընդամենը 2 տոկոսը

«Բիզնես բանկի» միջոցով (Մոլդովա)՝ վճարելով փոխանցման գումարի ընդամենը 1.75 տոկոսը

UTRADERU
www.utrade.ru

Այսօր Հայաստանում լինելով հնարավորություն ունենք Ռուսաստանի ֆինանսական շուկաներում գործարքներ կնքել UTRADE համակարգի միջոցով

Յունիբանկը Յունիաստրում բանկի Ռուսական ֆոնդային կենտրոնի հետ համատեղ 2003թ. հունվարի 15-ից 25-ը հրավիրում է Ձեզ մասնակցելու ռուսական արժեթղթերի շուկայի և Հայաստանում արժեթղթերի առևտրի հեռանկարային իրականացմանը նվիրված սեմինարին: Սեմինարի շրջանակներում կկազմակերպվի մրցույթ, որի հաղթողներին կտրվի հնարավորություն անվճար իրականացնել գործարքներ արժեթղթերի ռուսական շուկայում՝ օգտվելով UTRADE համակարգից:

[illegible]
Յունիբանկ, Արովյան 28,
հեռ. 54 24 30, 54 24 31
e-mail: potikyan@unibank.am

UNIBANK
[illegible]
E-mail: unibank@unibank.am
http://www.unibank.am
Telex: 243333 UNI AM
[illegible]

ՅՈՒՆԻԱՍՏՐՈՒՄ ԲԱՆԿ
[illegible]
հեռ. (095) 785-10-65
հեռ. (095) 787-11-73
հեռ./ֆաքս (095) 797-5803, 797-5886
հեռ. (095) 165-18-74
հեռ. (095) 268-00-25
հեռ. (095) 349-94-10
հեռ. (095) 785-53-85
հեռ. (0932) 23-02-73
E-mail: unistrum@unistrum.ru
http://www.unistrum.ru

Իրական բանկ իրական ներդրումներ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ջինիշյան Հիշատակի Հիմնադրամը հայտարարում է մրցույթ «Գործարար կանայք» փոխառության ծրագրի իրականացման համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել գործարար կանանց կողմից հիմնադրված իրավաբանական անձի կարգավիճակով կազմակերպությունները, որոնք գործում են արտադրության, սպասարկման եւ առեւտրի ոլորտներում:

Մրցույթի ընթացքում հաղթող երկու նախագծերը կֆինանսավորվեն փոխառության ծրագրի շրջանակներում:

Մրցույթի պայմաններին ծանոթանալու համար կարող եք դիմել ՋՀՀ գրասենյակ 2002 թ. դեկտեմբերի 11-ից ամեն չորեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 10:00-13:00, հետեւյալ հասցեով՝

ք.Երեւան, Աբովյան փ 34, բն 5
հեռ. 54-44-17, 54-44-18

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 30 հունվարի 2003 թ.

ARMENTEL

«Արմենտելը» հայտարարում է

Հիմք ընդունելով 60 լիցենզիան, ինչպես նաեւ «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ-ի եւ ՀՀ կառավարության միջեւ կնքված 21.01.02 թ. պայմանագրի դրույթները, թվային կայանների բաժանորդների ամսական բաժանորդային վարձերի, տեղական խոսակցությունների, ինտերնետ ցանցից օգտվելու րոպեավարձերի եւ հաստատագրված վճարների սակագների կիրառումն ապահովելու, դրանք ՀՀ Կենտրոնական բանկի 31.10.02 թ. սահմանած մեկ դոլարը 582.74 դրամ փոխարժեքին համապատասխանեցնելու նպատակով:

2003 թ. հունվարի 1-ից գործողության մեջ են դրվում թվային կայանների բաժանորդների ամսական բաժանորդային վարձերի, տեղական խոսակցությունների, ինտերնետ ցանցից օգտվելու րոպեավարձերի եւ հաստատագրված վճարների հետեւյալ սակագները՝

Ծառայությունների տեսակները	Սակագինն առանց ԱԱՀ, դրամ	ԱԱՀ, դրամ	Սակագինը, ԱԱՀ-ով, դրամ
Հիմնական հեռախոսների բաժանորդային վարձ			
Բնակչություն	750	150	900
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	2700	540	3240
Տեղական խոսակցությունների րոպեավճարներ			
Տրամադրվող անվճար րոպեների չափաքանակը (անկախ բաժանորդների կարգավիճակից)	360 րոպե ամսական, յուրաքանչյուր հեռախոսագծի համար		
1 րոպե տեղական խոսակցությունների վարձ՝ սկսած 361-րդ րոպեից			
Բնակչություն	3.45	0.69	4.14
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	3.45	0.69	4.14
Ինտերնետ ցանցից օգտվելու րոպեավարձ (1 րոպեի համար)			
Բնակչություն	0.86	0.17	1.03
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	0.86	0.17	1.03
Հաստատագրված վճարներ			
Տեղական խոսակցությունների րոպեավճարների եւ բաժանորդային վարձի հաստատագրված վճարներ (անսահմանափակ տեղական խոսակցություններից եւ ինտերնետ ցանցից օգտվելու հնարավորությամբ)			
Բնակչություն	3109	621	3730
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	5442	1088	6530

Ծանոթություն՝

- Տեղական խոսակցությունների եւ բաժանորդային վարձի հաստատագրված վճարման սկզբունքից օգտվելու դեպքում բաժանորդը պետք է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվան նախորդող ամսվա մինչեւ վերջին օրը ներառյալ «Արմենտել» ՀՁ սպասարկման տեղամասերում կատարի վճարումներ համաձայն սահմանված սակագների:
- Հաստատագրված վճարումները ենթակա են ընդունման միայն այն բաժանորդներից, ովքեր վճարման պահին չունեն մասուցված հեռախոսակապի ծառայությունների ժամկետանց պարտքեր:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆԸ ՊԱՀԱՆՋՎՈՒՄ Է ՎԱՐՁՈՎ ԱՌԱՆՁՆԱՏՈՒՆ

Խնդրում ենք լրացնել սույն ձեւաթերթիկը եւ վերադարձնել ԱՄՆ դեսպանատուն՝ Բաղրամյան 18 հասցեով:

ATTN: GSO

____

1. Հասցեն ______________________________
2. Պահանջվող վարձը ______________________________
3. Վարձակալման ժամանակահատվածը (տարի) ______________________________
4. Ննջարանների թիվը ______________________________
Լոգասենյակների թիվը ______________________________
5. Կա՞ արդյոք ավտոտնակ ______________ Բակ/Այգի ______________
6. Քանի՞ հարկանի է շենքը ______________________________
7. Համաձա՞յն եք հանել տնից ողջ կահույքը եւ անձնական իրերը ______________
8. Տունը վերջերս է վերանորոգվել կամ վերակառուցվել ______________

Եթե ոչ՝ համաձա՞յն եք արդյոք կատարել վերանորոգման աշխատանքներ ԱՄՆ ստանդարտներին համաձայն, վարձակալելու նպատակով ______________________________

9. Հեռախոսը ______________________________

☎ 529353 ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան Ավանում, Թումանյան 9, բն. 31, 9/8, 80/48 ք.մ. Գինը 9.500 դոլար: Հեռ. 618196, Կարինե: Կամ փոխանակում 1 եւ 2 սենյականոց բնակարաններով:
- Կատարում եմ թարգմանություններ ֆրանսերենից հայերեն: Հեռ. 771327:
- Վաճառվում է NOKIA 8210 բջջային հեռախոս իգի (?) [illegible] Գինը 250 դոլար: Հեռ. (09)493177:
- Վաճառվում է «MOTOROLA T191» նոր բջջային հեռախոս: Գինը 50.000 դրամ: Հեռ. (09) 407 551:
- Վաճառվում է NOKIA 3310 (նոր) բջջային հեռախոս: Հեռ. 587168:
- Վաճառվում է բեռնատարակ 2500 դրամ. կահույք (Չինըրնդա). հեռ. 48 13 14:
- Փոխանակում եմ փոքր կենտրոնում գտնվող սեփականաշնորհված 80 ք.մ. տարածքը սեփական տան հետ. հեռ. 09 423833, Արթուր:
- Վաճառվում է խոշորակալան «Ռեֆլաս» [illegible] 8 սեկցիայով: Հեռ. 277432:
- Վաճառում եմ 3 սենյականոց բնակարան Ավանի [illegible], 9/7 հարկ, կապիտալ վերանորոգված: Գինը 10.000 դոլար: Հեռ. 625034:
- Կատարում եմ թարգմանություններ անգլերենից հայերեն եւ հակառակը, ինչպես նաեւ ռուսերենից անգլերեն եւ հակառակը: Պարապում եմ անգլերեն ցանկացած տարիքի անձանց հետ. հեռ. 26 75 88: